W15.12.0381/IV

Besluit van
houdende regels met betrekking tot
diergeneeskundigen (Besluit diergeneeskundigen)

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van 17 september 2012 ,no. 291504,Directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op Richtlijn 90/167/EG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 26 maart 1990 tot vaststelling van de voorwaarden voor de bereiding, het in de handel brengen en het gebruik van diervoeders met medicinale werking (PbEG 1990, L 92), Richtlijn 1996/23/EG van de Raad van de Europese Unie van 29 april 1996 inzake controlemaatregelen ten aanzien van bepaalde stoffen en residuen daarvan in levende dieren en in produkten daarvan en tot intrekking van de Richtlijnen 85/358/EEG en 86/469/EEG en de Beschikkingen 89/187/EEG en 91/664/EEG (PbEG 1996, L 125), Richtlijn 1999/74/EG van de Raad van de Europese Unie van 19 juli 1999 tot vaststelling van minimumnormen voor de bescherming van legkippen (PbEG 1999, L 203), Richtlijn 2001/82/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik (PbEG 2001, L 82), Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (PbEU 2005, L 255), Richtlijn 2007/43/EG van de Raad van de Europese Unie van 28 juni 2007 tot vaststelling van minimumvoorschriften voor de bescherming van vleeskuikens (PbEG 2007, L 182), Richtlijn 2008/120/EG van de Raad van de Europese Unie van 18 december 2008 tot vaststelling van minimumnormen ter bescherming van varkens (PbEG 2009, L 47), Verordening (EU) nr. 270/2009 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 6 mei 2009 tot vaststelling van communautaire procedures voor het vaststellen van grenswaarden voor residuen van farmacologisch werkzame stoffen in levensmiddelen van dierlijke oorsprong, tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 2377/90 van de Raad en tot wijziging van Richtlijn 2001/82/EG van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 726/2004 van het Europees Parlement en de Raad (PbEU 2009, L 152) en de artikelen 2.8, tweede, onderdeel b, c

en d, derde, vierde, zesde en zevende lid, 2.9, derde en vijfde lid, 4.1, tweede, derde en vijfde lid, 4.3, derde lid, 7.1, 8.24, derde lid, en 8.37, tweede lid, van de Wet dieren;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van (datum en nummer));

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van (datum), no. ....., Directie Wetgeving en Juridische Zaken;

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1.1 Begripsbepalingen

In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- analgesie: een behandeling om pijn weg te nemen of te bestrijden;
- gnotobionten: dier waarvan de microflora of microfauna volledig bekend is;
- fysiotherapie bij dieren: een of meer van de volgende vormen van therapie bij dieren:
    a. bewegingstherapie, waaronder wordt verstaan het uitvoeren van bewegingen op dieren;
    b. massagetherapie, waaronder wordt verstaan het toepassen van massagetechnieken op dieren;
    c. fysische therapie in engere zin, waaronder wordt verstaan het op dieren toepassen van fysische prikkels, niet zijnde ioniserende stralen, door middel van:
        1°. electrotherapie, bestaande uit midden frequente en hoog frequente stromen alsmede magneetveldtherapie;
        2°. ultra-geluidtherapie, bestaande uit behandeling met ultra-geluid, al of niet in combinatie met chemische middelen of shockwave;
        3°. lichttherapie, bestaande uit behandeling met laser, ultraviolet of infrarood licht;
        4º. thermotherapie, bestaande uit behandeling met warmte- en koude-applicaties;
        5°. hydrotherapie, bestaande uit behandeling met water, gebruik makend van hydrokinetische, hydrostatische en thermodynamische eigenschappen van water;
        6°. balneotherapie, bestaande uit behandeling met baden waaraan een chemisch middel is toegevoegd;

- geslachtsdimorfisme: het uiterlijke verschil tussen mannelijke en vrouwelijke dieren van dezelfde diersoort;
- infraroodmethode: methode waarbij de snavel van een dier wordt verkort door middel van het gebruik van infraroodstraling;
- jonge moederdieren: moederdieren met een leeftijd van:
  a. maximaal 32 weken wanneer het dieren van vleeskuikenrassen betreft, of
  b. maximaal 30 weken wanneer het dieren van legkippenrassen betreft;
- ongewervelden: halfgewervelde en ongewervelde dieren;
- overzetten van een embryo of eicel: inbrengen in de gastmoeder van een embryo of eicel;
- pluimvee: dieren zijnde hoenderachtigen, eenden of ganzen;
- Richtlijn 99/74/EG: Richtlijn 1999/74/EG van de Raad van de Europese Unie van 19 juli 1999 tot vaststelling van minimumnormen voor de bescherming van legkippen (PbEG 1999, L 203);
- Richtlijn 2001/82/EG: Richtlijn 2001/82/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik (PbEG 2001, L 82);
- Richtlijn 2007/43/EG: Richtlijn 2007/43/EG van de Raad van de Europese Unie van 28 juni 2007 tot vaststelling van minimumvoorschriften voor de bescherming van vleeskuikens (PbEG 2007, L 182);
- specific pathogen free dier: dier dat gegarandeerd vrij is van vooraf bepaalde specifieke micro-organismen;
- transvaginale follikelpunctie: met een holle naald door de vaginawand aanprikken van een eiblaasje van de eierstok met als doel het verkrijgen van een of meerdere eicellen;
- Verordening (EU) nr. 470/2009: Verordening (EU) nr. 270/2009 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 6 mei 2009 tot vaststelling van communautaire procedures voor het vaststellen van grenswaarden voor residuen van farmacologisch werkzame stoffen in levensmiddelen van dierlijke oorsprong, tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 2377/90 van de Raad en tot wijziging van Richtlijn 2001/82/EG van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 726/2004 van het Europees Parlement en de Raad (PbEU 2009, L 152);
- verzamelcentrum: plaats in Nederland ten behoeve van de verzameling van dieren;
- wachttermijn: termijn die, overeenkomstig de bij of krachtens de wet gestelde regels en de voorschriften bij de vergunning voor het in de handel brengen van een diergeneesmiddel, ten minste na de laatste toepassing van dat diergeneesmiddel aan een dier moet verstrijken alvorens tot productie van levensmiddelen, afkomstig van dat dier, kan worden overgegaan;
- wet: Wet dieren;
- winnen van een embryo of eicel: verkrijgen van een embryo of eicel uit een dier.

Hoofdstuk 2. Ingrepen

§ 1. Toegestane ingrepen

Artikel 2.1 Aanwijzing toegestane ingrepen algemeen

Als lichamelijke ingrepen als bedoeld in artikel 2.8, tweede lid, onderdeel b, van de wet worden aangewezen:

a. het verrichten van lichamelijke ingrepen betreffende het onvruchtbaar maken van dieren, met uitzondering van mannelijke varkens;
b. het inbrengen van een injectienaald;
c. het aanbrengen van een oormerk ter bestrijding van vliegen, tenzij reeds een oormerk als bedoeld in artikel 2.6, onderdeel c, of een bij of krachtens enig ander wettelijk voorschrift verplicht of toegestaan oormerk is aangebracht;
d. het verwijderen van bijspenen;
e. het verrichten van een endoscopische geslachtsbepaling bij diersoorten zonder geslachtsdimorfisme;
f. het verrichten van een keizersnede ter verkrijging van specific pathogen free dieren of gnotobionten;
g. het verrichten van lichamelijke ingrepen betreffende een transvaginale follikelpunctie ten behoeve van het winnen van eicellen bij een zoogdier.

Artikel 2.2 Aanwijzing toegestane ingrepen gevogelte

Als lichamelijke ingrepen als bedoeld in artikel 2.8, tweede lid, onderdeel b, van de wet worden aangewezen:

a. het leewieken van vogels, mits het dier wordt gehouden of aantoonbaar bestemd is te worden gehouden in een niet gesloten ruimte;
b. het verwijderen van een deel van de achterste teen bij mannelijke kippen en kalkoenen, mits:
    1º. het dier niet ouder is dan twee dagen, en
    2º. het dier bestemd is voor de fokkerij waarbij nakomelingen gewoonlijk worden gehouden voor menselijke consumptie of voor de productie van vaccineieren;
c. het verwijderen van een deel van de sporen bij mannelijke kippen, mits
    1º. het dier niet ouder is dan twee dagen, en
    2º. het dier bestemd is voor de fokkerij waarbij nakomelingen gewoonlijk worden gehouden voor menselijke consumptie of voor de productie van vaccineieren;
d. het verkorten van de boven- of ondersnavel bij kippen en kalkoenen, mits:
    1º. het dier jonger is dan tien dagen;
    2º. de ingreep bij een legkip als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel a, van Richtlijn 99/74/EG, dient ter voorkoming van pikkerij en kannibalisme;

3º. bij een vleeskuiken als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel e, van Richtlijn 2007/43/EG, alle andere maatregelen ter voorkoming van verenprikken en kannibalisme na toepassing niet werkzaam zijn gebleken;

4º. het dier:

I. gehouden wordt of aantoonbaar bestemd is om te worden gehouden in een huisvestingssysteem waarvan de gebruiker kan aantonen dat het op 1 september 2001 reeds bestond en nadien niet is herbouwd of verbouwd;

II. gehouden wordt of aantoonbaar bestemd is om te worden gehouden in een huisvestingssysteem waarin de kippen of kalkoenen zich vrijelijk over de vloer van de stal of op en naar verschillende niveaus van de stal kunnen bewegen of in een aangepast kooihuisvestingssysteem en gebruik gemaakt wordt van de infraroodmethode om de snavels te verkorten, met uitzondering van de gevallen waarin het dier is geïmporteerd en waarvan in het land van herkomst de snavel niet is verkort of het dier nakomeling is van een jong moederdier;

e. het verwijderen van de kammen bij mannelijke kippen, mits:

1º. het dier jonger is dan twee dagen, en

2º. nakomelingen van het dier gewoonlijk worden gehouden voor het leggen van eieren voor de menselijke consumptie of voor de productie van vaccineieren, of het dier:

I. bestemd is voor de fokkerij waarbij nakomelingen gewoonlijk worden gehouden voor menselijke consumptie, en

II. gehouden of aantoonbaar bestemd is om te worden gehouden in een huisvestingssysteem waarvan de gebruiker kan aantonen dat het op 1 september 2001 reeds bestond en nadien niet is herbouwd of verbouwd;

f. het aanbrengen van een neuskapje bij fazanten, mits het dier gehouden wordt of aantoonbaar bestemd is om te worden gehouden in een huisvestingssysteem waarvan de gebruiker kan aantonen dat het op 1 september 2001 reeds bestond en nadien niet is herbouwd of verbouwd.

Artikel 2.3 Aanwijzing toegestane ingrepen varkens

Als lichamelijke ingrepen als bedoeld in artikel 2.8, tweede lid, onderdeel b, van de wet worden aangewezen:

a. het verrichten van lichamelijke ingrepen betreffende het onvruchtbaar maken van mannelijke varkens mits:

1º. de ingreep op andere wijze dan door het scheuren van weefsel plaatsvindt, en

2º. indien het dier ouder is dan zeven dagen de ingreep met onder anesthesie en met aanvullende langdurige analgesie wordt uitgevoerd;

b. het verwijderen van een deel van de staart bij biggen, mits:

1º. het dier niet ouder is dan vier dagen;

2º. kwetsuren van spenen bij zeugen of van oren en staarten bij andere varkens zijn geconstateerd, en

3º. getroffen maatregelen, waaronder het aanpassen van omgevingsfactoren of beheerssystemen, waarbij de omgeving en de varkensdichtheid in aanmerking worden genomen en die dienen ter voorkoming van staartbijten en andere gedragsstoornissen, niet werkzaam zijn gebleken;

c. het door vijlen uniform verkleinen van hoektanden van biggen, mits:

1º. het dier niet ouder is dan zeven dagen;

2º. de tanden glad en intact blijven;

3º. kwetsuren van spenen bij zeugen of van oren en staarten bij andere varkens zijn geconstateerd, en

4º. getroffen maatregelen, waaronder het aanpassen van omgevingsfactoren of beheerssystemen, waarbij de omgeving en de varkensdichtheid in aanmerking worden genomen en die dienen ter voorkoming van staartbijten en andere gedragsstoornissen niet werkzaam zijn gebleken;

d. het aanbrengen van een gladde roestvrijstalen neusring bij mannelijke varkens, mits:

1º. de ingreep geschiedt met het oog op de veiligheid van mens of dier;

2º. het dier wordt gehouden of aantoonbaar bestemd is te worden gehouden voor de fokkerij, en

3º. het dier wordt gehouden in een houderijsysteem met vrije uitloop.

Artikel 2.4 Aanwijzing toegestane ingrepen runderen

Als lichamelijke ingrepen als bedoeld in artikel 2.8, tweede lid, onderdeel b, van de wet worden aangewezen:

a. het onthoornen van runderen;

b. het aanbrengen van een gladde roestvrijstalen neusring bij mannelijke runderen, mits:

1º. de ingreep geschiedt met het oog op de veiligheid van mens of dier, en

2º. het dier wordt gehouden of aantoonbaar bestemd is te worden gehouden voor de fokkerij.

Artikel 2.5 Aanwijzing toegestane ingrepen overige dieren

Als lichamelijke ingrepen als bedoeld in artikel 2.8, tweede lid, onderdeel b, van de wet worden aangewezen:

a. het verwijderen van een deel van de staart bij ooien van de rassen Suffolk, Hampshire Down en Clun Forest, mits:

1°. het dier niet ouder is dan zeven dagen, en

2°. documenten kunnen worden overlegd waaruit blijkt dat de ouderdieren van de ooien zijn ingeschreven bij:

I. een organisatie die het stamboek van genoemde rassen bijhoudt;

II. een organisatie die niet zelf het stamboek voor genoemde rassen bijhoudt, maar die aantoont dat zij de beginselen die zijn vastgelegd door de organisatie of vereniging die het oorspronkelijke stamboek voor genoemde rassen bijhoudt, in acht neemt.

b. het onthoornen van geiten die gehouden worden met het oog op de melkproductie, van schapen en van dieren die in een dierentuin worden gehouden;
c. het verwijderen van bijklauwtjes bij honden, mits het dier niet ouder is dan vier dagen;
d. het verwijderen van het gewei bij herten;
e. het verrichten van lichamelijke ingrepen bij ongewervelden;
f. het nemen van schubben bij vissen, mits dit geschiedt met het oog op leeftijdsonderzoek of visstandbeheer.

Artikel 2.6 Aanwijzing toegestane ingrepen ter identificatie

Voor zover zij dienen ter identificatie van een dier worden als lichamelijke ingrepen als bedoeld in artikel 2.8, tweede lid, onderdeel b, van de wet aangewezen:

a. het aanbrengen van een tatoeage;
b. het subcutaan of intramusculair aanbrengen van micro-electronica;
c. het aanbrengen van een oormerk in één oor bij varkens, runderen, schapen en geiten;
d. het vriesbranden bij runderen, paarden en vissen;
e. het aanbrengen van een merkteken aan een vleugel bij kippen;
f. het inknippen van teenvliezen bij kippen en eenden, mits het dier niet ouder is dan twee dagen;
g. het verwijderen van een deel van de oorschelp bij knaagdieren, onvruchtbaar gemaakte verwilderde zwerfkatten en dieren die in een dierentuin in groepen worden gehouden;
h. het verwijderen van een teen bij pasgeboren knaagdieren;
i. het nemen van ten hoogste vijf schubben bij reptielen;
j. het verwijderen of perforeren van delen van vinnen, vetvinnen of vinstralen bij vissen;
k. het aanbrengen bij vissen van een uitwendig merkteken, mits dit geschiedt door middel van het met een draad in de huid, in onderliggend spierweefsel of in een bekhoek te bevestigen genummerd metalen of kunststof plaatje of genummerd kunststof pijpje of slangetje
l. het pneumatisch merken van varkens.

Artikel 2.7 Voorwaarden uitvoeren ingrepen

1. De ingrepen, bedoeld in de artikelen 2.1 tot en met 2.6, worden uitgevoerd op zodanige wijze dat bij het dier geen onnodige pijn of onnodig letsel wordt

veroorzaakt en dat het dier niet meer dan nodig is in zijn functioneren wordt belemmerd.

2. Bij een dier worden ten hoogste twee lichamelijke ingrepen ter identificatie als bedoeld in artikel 2.6 verricht.
3. In afwijking van het tweede lid, kan een derde lichamelijke ingreep worden verricht indien het betreft:
   a. het aanbrengen van een oormerk in één oor bij gelten en zeugen ten behoeve van herkenning van het dier bij het voederen in groepshuisvesting;
   b. het vriesbranden van runderen;
   c. het subcutaan of intramusculair aanbrengen van micro-electronica bij honden en katten.

§ 2. Verrichten van diergeneeskundige handelingen

Artikel 2.8 Beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen

Als diergeneeskundige handelingen als bedoeld in artikel 2.9, derde lid, van de wet worden aangewezen:

a. het beroepsmatig verrichten van ingrepen als bedoeld in de artikelen 2.2, onderdelen b, c en e, 2.5, onderdeel e, 2.6, onderdelen a, b, c, d, f, j en k;
b. het beroepsmatig verrichten van de ingreep, bedoeld in artikel 2.1, onderdeel b, bij vissen;
c. het beroepsmatig verrichten van de ingreep, bedoeld in artikel 2.2, onderdeel d, mits:
   1º. de ingreep bij een legkip als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel a, van Richtlijn 99/74/EG, wordt uitgevoerd door gekwalificeerd personeel;
   2º. de ingreep bij een vleeskuiken als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel e, van Richtlijn 2007/43/EG, na raadpleging en op advies van een dierenarts wordt uitgevoerd door gekwalificeerd personeel;
d. het beroepsmatig verrichten van de ingreep, bedoeld in artikel 2.6, onderdeel e, mits het dier niet ouder is dan twee dagen.
d. het beroepsmatig openleggen van zoolzweren bij runderen, schapen en geiten;
e. het beroepsmatig injecteren van een mineralenoplossing bij gevogelte, mits:
   1º. het dier niet ouder is dan twee dagen, en
   2º. de handeling dient ter voorkoming van uitdroging;
f. het beroepsmatig in opdracht van een houder afnemen van bloed bij pluimvee, voor zover deze handeling niet krachtens een ander wettelijk voorschrift aan anderen is voorbehouden;
g. het beroepsmatig toepassen van een diergeneesmiddel waarvan toepassing krachtens een voorschrift als bedoeld in artikel 2.19, derde lid, onderdeel a, van de wet is toegestaan, waaronder begrepen het verrichten van een lichamelijke ingreep, indien die ingreep onderdeel uitmaakt van de voor dat diergeneesmiddel

voorgeschreven toedieningswijze, voor zover de toediening subcutaan of intramusculair plaatsvindt en de handeling niet krachtens een ander wettelijk voorschrift aan anderen is voorbehouden.

Hoofdstuk 3. Diergeneeskundigen

§ 1. Dierenartsassistent

Artikel 3.1 Toelating

1. Onze Minister laat tot het beroepsmatig verrichten van de in het tweede lid bedoelde diergeneeskundige handelingen toe, degene die beschikt over een krachtens de Wet educatie en beroepsonderwijs vastgestelde kwalificatie van dierenartsassistent paraveterinair.
2. De handelingen, bedoeld in het eerste lid, zijn:
   a. het uitvoeren van een behandeling of het onderzoeken van een dier met het oog op het voorkomen, genezen, verzachten, onderkennen of opheffen van een aandoening, dierziekte, zoönose, ziekteverschijnsel, gebrek, of van in- of uitwendig letsel of pijn, daaronder niet begrepen een operatie;
   b. het toepassen van een diergeneesmiddel waarvan toepassing krachtens een voorschrift als bedoeld in artikel 2.19, derde lid, onderdeel a, van de wet is toegestaan, waaronder begrepen het verrichten van een lichamelijke ingreep, indien die ingreep onderdeel uitmaakt van de voor dat diergeneesmiddel voorgeschreven toedieningswijze, voor zover deze handeling niet krachtens een ander wettelijk voorschrift aan anderen is voorbehouden;
   c. het verlenen van hulp met betrekking tot de geboorte van een vrucht van een dier, daaronder niet begrepen een operatie;
   d. het verrichten van handelingen ter ondersteuning van een dierenarts tijdens door de dierenarts uit te voeren handelingen met betrekking tot het verwijderen van een vrucht van een dier, respectievelijk onvruchtbaar maken van een dier;
   e. inbrengen van een injectienaald ten behoeve van het afnemen van bloed.
3. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld omtrent de onderwerpen waarop de kwalificatie, bedoeld in het eerste lid ten minste betrekking heeft.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze waarop handelingen als bedoeld in het tweede lid worden verricht.

Artikel 3.2 Betrokkenheid van de dierenarts

1. De diergeneeskundige handelingen, bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, onderdelen a, b en e, worden uitsluitend uitgevoerd op aanwijzing van en onder controle van een dierenarts.

2. De diergeneeskundige handelingen, bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, onderdelen b, voor zover het betreft de toepassing van een diergeneesmiddel teneinde een dier te verdoven of bedwelmen, c en d, worden uitsluitend uitgevoerd onder leiding van en in directe aanwezigheid van een dierenarts.

Artikel 3.3 Diergeneeskundige handelingen tijdens de opleiding

Als diergeneeskundige handelingen als bedoeld in artikel 2.9, derde lid, van de wet, worden aangewezen het uitvoeren van de handelingen, bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, onder de leiding van een dierenarts door personen die een opleiding volgen ten behoeve van het behalen van een kwalificatie als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, gedurende de periode waarbinnen de opleiding wordt gevolgd.

§ 2. Fysiotherapie bij dieren

Artikel 3.4 Voorwaarden voor de toelating

1. Onze Minister laat tot het beroepsmatig verrichten van de in het tweede lid bedoelde diergeneeskundige handeling, toe, degene die:
   a. in het bezit is van een getuigschrift als bedoeld in artikel 28 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg;
   b. een opleiding heeft gevolgd ter verkrijging van de noodzakelijke theoretische kennis en praktische vaardigheid om fysiotherapie bij dieren uit te kunnen oefenen, en
   c. met goed gevolg een examen heeft afgelegd na de opleiding, bedoeld in onderdeel b, waaruit blijkt van voldoende theoretische kennis en praktische vaardigheden om fysiotherapie bij dieren te kunnen uitoefenen.
2. De in het eerste lid bedoelde handeling is het uitoefenen van fysiotherapie bij dieren.
3. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld omtrent:
   a. de eisen waaraan de opleiding, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, dient te voldoen, en
   b. de inrichting van het examen, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c.
4. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop het uitoefenen van fysiotherapie bij dieren wordt verricht.

Artikel 3.5 Betrokkenheid van de dierenarts

Het uitoefenen van fysiotherapie bij dieren wordt uitsluitend toegepast bij een dier na een verwijzing door een dierenarts.

§ 3. Transplanteren of winnen van embryo's of eicellen

Artikel 3.6 Voorwaarden voor de toelating

1. Onze Minister laat tot het beroepsmatig verrichten van de in het tweede lid bedoelde diergeneeskundige handelingen toe, degene die beschikt over een krachtens de Wet educatie en beroepsonderwijs vastgestelde kwalificatie van embryotransplanteur of embryotransplanteur/-winner, dan wel onderdelen van de kwalificatie waaraan een certificaat is verbonden.
2. De handelingen, bedoeld in het eerste lid zijn:
   a. handelingen met betrekking tot het winnen en overzetten van embryo's of eicellen bij dieren;
   b. het toepassen van een diergeneesmiddel waarvan toepassing krachtens een voorschrift als bedoeld in artikel 2.19, derde lid, onderdeel a, van de wet is toegestaan, waaronder begrepen het verrichten van een lichamelijke ingreep, indien die ingreep onderdeel uitmaakt van de voor dat diergeneesmiddel voorgeschreven toedieningswijze, voor zover deze handeling niet krachtens een ander wettelijk voorschrift aan anderen is voorbehouden;
3. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld omtrent
   a. de onderwerpen waarop de kwalificatie, bedoeld in het eerste lid, ten minste betrekking heeft;
   b. de onderdelen van de kwalificatie, bedoeld in het eerste lid, die ten minste zijn behaald teneinde te worden toegelaten;
   c. voorwaarden waaraan is voldaan teneinde de kwalificatie of onderdelen van de kwalificatie, bedoeld in het eerste lid, te kunnen behalen.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze waarop handelingen als bedoeld in het tweede lid worden verricht.

Artikel 3.7 Betrokkenheid van de dierenarts

1. De diergeneeskundige handelingen, bedoeld in artikel 3.6, tweede lid, worden uitsluitend uitgevoerd op aanwijzing van en onder controle van een dierenarts.
2. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop de dierenarts wordt geïnformeerd over de verrichtte diergeneeskundige handelingen, bedoeld in artikel 3.6, tweede lid, alsmede over de omstandigheden waaronder deze plaatsvinden.

Artikel 3.8 Diergeneeskundige handelingen tijdens de opleiding

Als diergeneeskundige handelingen als bedoeld in artikel 2.9, derde lid, van de wet, worden aangewezen het uitvoeren van de handelingen, bedoeld in artikel 3.6, tweede lid, onder de leiding van een dierenarts door personen die een opleiding volgen ten behoeve van het behalen van een kwalificatie als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, gedurende de periode waarbinnen de opleiding wordt gevolgd.

§ 4. Activiteiten in kader van de georganiseerde dierziektenbestrijding

Artikel 3.9 Voorwaarden voor de toelating

1. Onze Minister kan voor zover dat voor de wering en de bestrijding van besmettelijke dierziekten noodzakelijk is voor een periode van ten hoogste één jaar personen of categorieën van personen toelaten tot het beroepsmatig verrichten van door Onze Minister daarbij aan te wijzen diergeneeskundige handelingen.
2. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over de opleiding die is gevolgd alsmede het examen of de onderdelen daarvan die met goed gevolg zijn afgelegd door de personen of categorieën van personen, bedoeld in het eerste lid.
3. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over de gevallen waarin, de wijze waarop en de periode waarin de diergeneeskundige handelingen, bedoeld in het eerste lid, kunnen worden verricht.

Artikel 3.10 Betrokkenheid van de dierenarts

Bij ministeriele regeling kunnen regels worden gesteld over de betrokkenheid van de dierenarts bij het verrichten van de diergeneeskundige handelingen, bedoeld in artikel 3.9, eerste lid.

§ 5. Diergeneeskundigen met een buiten Nederland verkregen bevoegdheid

Artikel 3.11

1. Onze Minister kan tot het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen, bedoeld in artikel 4.1, eerste lid, van de wet, personen toelaten die buiten Nederland de bevoegdheid tot uitoefening van de diergeneeskunde hebben verkregen.
2. Voor de toepassing van de wet en de daarop rustende bepalingen worden personen die buiten Nederland de bevoegdheid tot uitoefening van de diergeneeskunde in haar volle omvang hebben verkregen en op grond van het eerste lid zijn toegelaten, gelijk gesteld met dierenartsen.

§ 6. Opleiding tot dierenarts

Artikel 3.12 Diergeneeskundige handelingen tijdens de opleiding

Als diergeneeskundige handelingen als bedoeld in artikel 2.9, derde lid, van de wet, worden aangewezen het uitvoeren van diergeneeskundige handelingen, onder de leiding van een dierenarts door personen die een opleiding volgen ten behoeve van het behalen van een kwalificatie als bedoeld in artikel 1.1, derde streepje, van de wet gedurende de periode waarbinnen de opleiding wordt gevolgd.

§ 7. Toelating

Artikel 3.13 Aanvraag toelating

Een toelating als bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.4, eerste lid, 3.6, eerste lid, en 3.11, eerste lid, wordt op aanvraag verleend.

Artikel 3.14 Wijziging gegevens

Degene die is toegelaten krachtens de artikelen 3.1, eerste lid, 3.4, eerste lid, 3.6, eerste lid, en 3.11, eerste lid, stelt Onze Minister binnen een maand in kennis van:

a. wijzigingen in de bij de toelating verstrekte gegevens;
b. de datum waarop het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen als bedoeld in artikel 4.1, eerste lid, van de wet, is beëindigd.

Artikel 3.15 Intrekken toelating

Een toelating als bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.4, eerste lid, 3.6, eerste lid, en 3.11, eerste lid kan door Onze Minister worden ingetrokken, indien de bij de aanvraag verstrekte gegevens of bescheiden zodanig onjuist of onvolledig blijken dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen als bij de beoordeling daarvan de juiste omstandigheden bekend waren geweest.

Artikel 3.16 Nadere regels toelating

Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop een aanvraag als bedoeld in artikel 3.13, of een wijziging als bedoeld in artikel 3.14, wordt ingediend en de gegevens en bescheiden die in het kader van de aanvraag of wijziging worden verstrekt.

Artikel 3.17 Toelating artikel 3.9

De artikelen 3.14 tot en met 3.16 zijn van overeenkomstige toepassing op een toelating als bedoeld in artikel 3.9.

§ 8. Overige bepalingen

Artikel 3.18 Regels ter uitvoering van EU-rechtshandelingen

Bij ministeriële regeling worden, ter uitvoering van EU-rechtshandelingen, regels gesteld over het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen en de toelating daartoe, die betrekking hebben op beroepskwalificaties en diensten.

Hoofdstuk 4. Registratie

§ 1. Dierenartsen

Artikel 4.1 Registratie

Een registratie van een persoon die een opleiding op het gebied van de diergeneeskunde met goed gevolg heeft voltooid, als bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van de wet, vindt op aanvraag plaats.

Artikel 4.2 Doorhalen registratie

1. Onze Minister draagt er zorg voor dat een registratie als bedoeld in artikel 4.1, wordt doorgehaald indien de desbetreffende persoon het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen, bedoeld in artikel 4.1, eerste lid, van de wet, heeft beëindigd.
2. Onze Minister kan een registratie als bedoeld in artikel 4.1 doorhalen indien de bij de aanvraag verstrekte gegevens of bescheiden zodanig onjuist of onvolledig blijken dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen als bij de beoordeling daarvan de juiste omstandigheden bekend waren geweest.

Artikel 4.3 Wijziging gegevens

Degene die is geregistreerd krachtens artikel 4.1, stelt Onze Minister binnen een maand in kennis van:

a. wijzigingen ten aanzien van de bij de registratie verstrekte gegevens;
b. de datum waarop het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen, bedoeld in artikel 4.1, eerste lid, van de wet, is beëindigd.

Artikel 4.4 Nadere regels registratie dierenartsen

Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop een aanvraag als bedoeld in artikel 4.1, of een wijziging als bedoeld in artikel 4.3, wordt ingediend en de gegevens en bescheiden die in het kader van de aanvraag of wijziging worden verstrekt.

§ 2. Paraveterinairen

Artikel 4.5 Registratie

Onze Minister draagt er zorg voor dat degene die krachtens de artikelen 3.1, eerste lid, 3.4, eerste lid, 3.6, eerste lid, en 3.11, eerste lid, is toegelaten tot het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen wordt ingeschreven in een openbaar register als bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van de wet.

Artikel 4.6 Doorhalen registratie

Onze Minister draagt er zorg voor dat een inschrijving als bedoeld in artikel 4.5 wordt doorgehaald indien:

a. een persoon het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen, bedoeld in artikel 4.1, eerste lid, van de wet, heeft beëindigd;

b. de toelating tot het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen als bedoeld in artikel 4.1, eerste lid, van de wet, op grond van artikel 3.15 is ingetrokken.

§ 3. Overige bepalingen

Artikel 4.7 Opname gegevens in register

1. In het register, bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van de wet, worden in ieder geval de volgende gegevens opgenomen:
   a. naam en voornamen;
   b. geslacht;
   c. geboortedatum en geboorteplaats;
   d. nationaliteit;
   e. burgerservicenummer;
   f. adres onderscheidenlijk adressen waar de praktijk wordt uitgeoefend, met inbegrip van postcode en plaatsnaam onderscheidenlijk postcodes en plaatsnamen;
   g. woonadres, met inbegrip van postcode en woonplaats;
   h. voor zover beschikbaar een e-mailadres;
   i. beroepsgroep.
2. In het register, bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van de wet, wordt een aantekening geplaatst van:
   a. een gedeeltelijke ontzegging van de bevoegdheid tot het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen indien een beperking is opgelegd krachtens een onherroepelijk geworden rechterlijke of tuchtrechtelijke uitspraak;
   b. voorwaarden of beperkingen waaronder een toelating is verleend.

Artikel 4.8 Verstrekken gegevens

1. Aan de betrokkene wordt op diens verzoek medegedeeld wat te zijnen aanzien in het register vermeld staat.
2. Aan een ieder die zulks verlangt, wordt medegedeeld:
   a. of een persoon in het register, bedoeld in artikel 4.1, eerste lid, van de wet, ingeschreven staat;
   b. indien een persoon in het register, bedoeld in artikel 4.1, eerste lid, van de wet, ingeschreven staat:
      1º. achternaam en initialen;
      2º. geslacht;
      3º. beroepsgroep;

4º. adres, onderscheidenlijk adressen waar de praktijk wordt uitgeoefend, met inbegrip van postcode en plaatsnaam onderscheidenlijk postcodes en plaatsnamen;

5º. aantekeningen als bedoeld in artikel 4.7, tweede lid.

Hoofdstuk 5. Diergeneesmiddelen

Artikel 5.1 Cascade voor dieren die niet voor de productie van levensmiddelen zijn bestemd

1. Een dierenarts kan bij wijze van uitzondering in afwijking van de vergunning voor het in de handel brengen van een diergeneesmiddel, bedoeld in artikel 2.19, eerste lid, van de wet bij dieren waarvoor de dierenarts de verantwoording heeft en die niet voor de productie van levensmiddelen zijn bestemd, met name teneinde deze dieren onaanvaardbaar lijden te besparen, voor een aandoening waarvoor in Nederland geen diergeneesmiddel in de handel is gebracht, een dier behandelen met een diergeneesmiddel:
   a. waarvoor een vergunning als bedoeld in artikel 2.1 van het Besluit diergeneesmiddelen is verstrekt voor toepassing bij andere diersoorten of voor een andere aandoening bij dezelfde diersoort,
   b. waarvoor een handelsvergunning als bedoeld in artikel 40, eerste lid, van de Geneesmiddelenwet is verleend,
   c. waarvoor overeenkomstig Richtlijn 2001/82/EG in een andere EER-lidstaat een vergunning voor het in de handel brengen van een diergeneesmiddel voor toepassing bij dezelfde diersoort of een andere diersoort voor de betrokken aandoening of voor een andere aandoening is verleend, of
   d. dat ex tempore is bereid.
2. Een diergeneesmiddel als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b of onderdeel c, kan slechts worden toegepast indien een diergeneesmiddel als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, niet toepasbaar of beschikbaar is.
3. Een bereiding ex tempore als bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, kan slechts worden toegepast, indien een diergeneesmiddel als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, onderdeel b, of onderdeel c, niet toepasbaar of beschikbaar is.
4. In afwijking van het eerste lid kan de dierenarts het diergeneesmiddel onder zijn verantwoordelijkheid door iemand anders laten toepassen.
5. Het eerste tot en met vierde lid is slechts van toepassing op paardachtigen indien deze paardachtigen en de producten daarvan niet voor menselijke consumptie bestemd zijn ingevolge een registratie in overeenstemming met bij ministeriële regeling voor de uitvoering van een EU-rechtshandeling voor paardachtigen vastgestelde regels.
6. Het eerste tot en met vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op een diervoeder met medicinale werking.

Artikel 5.2 Cascade voor dieren die voor de productie van levensmiddelen zijn bestemd

1. Een dierenarts kan bij wijze van uitzondering in afwijking van de vergunning voor het in de handel brengen van een diergeneesmiddel, bedoeld in artikel 2.19, eerste lid, van de wet bij dieren van een bepaald bedrijf waarvoor de dierenarts de verantwoording heeft en die voor de productie van levensmiddelen zijn bestemd, met name teneinde deze dieren onaanvaardbaar lijden te besparen, voor een aandoening waarvoor in Nederland geen diergeneesmiddel in de handel is gebracht, een dier behandelen met een diergeneesmiddel:
   a. waarvoor een vergunning als bedoeld in artikel 2.1 van het Besluit diergeneesmiddelen is verstrekt voor toepassing bij een andere diersoort of voor een andere aandoening bij dezelfde diersoort,
   b. waarvoor een handelsvergunning als bedoeld in artikel 40, eerste lid, van de Geneesmiddelenwet is verleend,
   c. waarvoor overeenkomstig Richtlijn 2001/82/EG in een andere EER-lidstaat een vergunning voor het in de handel brengen voor toepassing bij dezelfde of een andere voor de productie van levensmiddelen bestemde diersoort, voor de betrokken aandoening of voor een andere aandoening is verleend, of
   d. dat ex tempore is bereid.
2. Een diergeneesmiddel als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b of onderdeel c, kan slechts worden toegepast indien een diergeneesmiddel als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, niet toepasbaar of beschikbaar is.
3. Een bereiding ex tempore als bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, kan slechts worden toegepast, indien een diergeneesmiddel als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, onderdeel b, of onderdeel c, niet toepasbaar of beschikbaar is.
4. In afwijking van het eerste lid kan de dierenarts het diergeneesmiddel onder zijn verantwoordelijkheid door iemand anders laten toepassen.
5. Bij de toepassing van het eerste lid worden uitsluitend diergeneesmiddelen gebruikt waarvan de farmacologisch werkzame stoffen zijn opgenomen in een krachtens artikel 27, eerste lid, van Verordening (EU) 470/2009 vastgestelde EU-verordening en de dierenarts, indien er geen informatie over de wachttermijn, bedoeld in artikel 1.1 van het Besluit diergeneesmiddelen, voor de betrokken diersoort op de verpakking van het diergeneesmiddel of diervoeder met medicinale werking is aangebracht of bij deze verpakking is gevoegd, een passende wachttermijn vaststelt die niet minder bedraagt dan:
   a. 7 dagen voor eieren,
   b. 7 dagen voor melk,
   c. 28 dagen voor vlees van pluimvee en zoogdieren, met inbegrip van vet en afval, en
   d. 500 graaddagen voor visvlees.

6. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld omtrent een door de dierenarts bij te houden administratie van gegevens over toepassing van diergeneesmiddelen als bedoeld in het eerste lid, waaronder inrichting van de administratie en bewaartermijnen.
7. In afwijking van het vijfde lid kunnen diergeneesmiddelen waarvan de werkzame stof is vermeld op een lijst als bedoeld in artikel 10, derde lid, van richtlijn 2001/82/EG toegepast worden bij paardachtigen indien deze paardachtigen en de producten daarvan voor menselijke consumptie bestemd zijn ingevolge een registratie in overeenstemming met bij ministeriële regeling voor de uitvoering van een EU-rechtshandeling voor paardachtigen vastgestelde regels en de wachttermijn op ten minste zes maanden wordt bepaald.
8. Het eerste tot en met zevende lid zijn van overeenkomstige toepassing op een diervoeder met medicinale werking.

Artikel 5.3 Wachttermijn homeopathische diergeneesmiddelen

1. In afwijking van artikel 5.2, vijfde lid, bedraagt de wachttermijn na toepassing van een homeopathisch diergeneesmiddel als bedoeld in de artikelen 3.4 en 3.5 van het Besluit diergeneesmiddelen nul dagen, indien het diergeneesmiddel bestemd is voor dieren die:
   a. niet voor de productie van levensmiddelen worden gehouden of
   b. voor de productie van levensmiddelen worden gehouden en toepassing van de farmacologisch werkzame stof in het diergeneesmiddel bij het betrokken dier in overeenstemming is met een krachtens artikel 27, eerste lid, van Verordening (EU) 470/2009 vastgestelde EU-verordening.
2. Bij ministeriële regeling worden in het belang van de volksgezondheid, diergezondheid, dierenwelzijn of het milieu regels gesteld voor de toepassing van homeopathische diergeneesmiddelen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, waarvoor overeenkomstig artikel 16, eerste lid, van Richtlijn 2001/82/EG vóór 31 december 1993 of met toepassing van artikel 19, tweede lid, van Richtlijn 2001/82/EG, met betrekking tot gezelschapsdieren of exotische dieren, een vergunning voor het in de handel brengen is verstrekt.
3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op een diervoeder met medicinale werking.

Artikel 5.4 Bevoegdheid dierenartsassistent en andere paraveterinairen

Een persoon die een beroep uitoefent als bedoeld in de artikelen 3.1, 3.6, 5.3 of 5.4, past een diergeneesmiddel of diervoeder met medicinale werking in de uitoefening van dat beroep slechts toe in de gevallen die zijn aangewezen krachtens artikel 5.8, eerste lid, onderdelen a en c, van het Besluit diergeneesmiddelen.

Artikel 5.5 Administratie dierenartsen en andere personen die diergeneeskundige handelingen verrichten

1. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld inzake de administratie van de ontvangst, aflevering en toepassing van diergeneesmiddelen, voormengsels voor diervoeder met medicinale werking en diervoeders met medicinale werking door dierenartsen en andere personen, die bevoegd zijn tot het verrichten van diergeneeskundige handelingen.
2. De regels, bedoeld in het eerste lid, kunnen betrekking hebben op een gecentraliseerd registratiesysteem als bedoeld in artikel 2.8, vierde lid, onderdeel f, van de wet.

Artikel 5.6 Te verstrekken inlichtingen

Dierenartsen en andere personen die bevoegd zijn tot het verrichten van diergeneeskundige handelingen verstrekken, onverminderd artikel 8.4, tweede lid, van de wet, aan de door Onze Minister krachtens artikel 8.1, eerste lid, en artikel 8.14, eerste lid, van de wet aangewezen ambtenaren en aan de dierenarts verbonden aan de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit desgevraagd alle inlichtingen over het voorschrijven van diergeneesmiddelen en het uitvoeren van behandelingen met diergeneesmiddelen bij dieren die voor de productie van levensmiddelen bestemd zijn en aan laatstgenoemde meer bepaald de inlichtingen betreffende de naleving door een bepaald bedrijf van krachtens artikel 8.4, tweede lid, van het Besluit diergeneesmiddelen gestelde eisen.

Hoofdstuk 6. Overig

Artikel 6.1

Bij ontstentenis van benoemde leden van dezelfde beroepsgroep als de beklaagde, kunnen dierenartsen zitting nemen in het veterinair tuchtcollege, dan wel het veterinair beroepscollege.

Hoofdstuk 6: Slotbepalingen

§ 1. Overgangsrecht

Artikel 7.1 Ingrepen

1. Artikel 2.2, onderdelen b, c, d, e en f, vervalt met ingang van 1 september 2021.
2. Artikel 2.5, onderdeel c, vervalt met ingang van 1 januari 2014.
3. Artikel 2.6, onderdeel l, vervalt met ingang van 1 januari 2018.
4. Artikel 2.7, derde lid, onderdeel a, vervalt met ingang van 1 juli 2014.
5. Artikel 2.7, derde lid, onderdeel b, vervalt met ingang van 1 juni 2015.
6. Artikel 2.7, derde lid, onderdeel c, vervalt met ingang van 1 september 2016.

Artikel 7.2 Paraveterinairen

1. Tot het beroepsmatig verrichten van de handelingen, bedoeld in de artikelen 3.1, tweede lid, 3.4, tweede lid, 3.6, tweede lid, 3.9, eerste lid en 3.11, eerste lid, zijn toegelaten personen waaraan het verrichten van die handelingen tot het tijdstip van inwerkingtreding van artikel 2.9, eerste lid, van de wet is toegestaan.
2. Dierenartsassistenten, dierfysiotherapeuten en embryotransplanteurs die op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit zijn ingeschreven in het register van praktiserende dierfysiotherapeuten, embryotransplanteurs, onderscheidenlijk dierenartsassistenten, bedoeld in artikel 20 van de Regeling paraveterinairen, zijn van rechtswege ingeschreven in het register, bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van de wet.

Artikel 7.3 Toelating op basis van opleiding deelkwalificaties

1. Tot 1 januari 2018 laat Onze Minister tot het beroepsmatig verrichten van de in artikel 3.1, tweede lid bedoelde diergeneeskundige handelingen toe, degene die beschikt over een krachtens de Wet educatie en beroepsonderwijs vastgestelde combinatie van deelkwalificaties die recht geeft op de erkenning dierenartsassistent paraveterinair als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van het Besluit paraveterinairen, zoals dit luidde onmiddellijk voor inwerkingtreding van dit besluit.
2. Tot 1 januari 2018 laat Onze Minister tot het beroepsmatig verrichten van de in artikel 3.6, tweede lid bedoelde diergeneeskundige handelingen toe, degene die beschikt over een krachtens de Wet educatie en beroepsonderwijs vastgestelde combinatie van deelkwalificaties die recht geeft op de erkenning embryotransplanteur of embryotransplanteur/-winner als bedoeld in artikel 6 van het Besluit paraveterinairen, zoals dit luidde onmiddellijk voor inwerkingtreding van dit besluit.
3. De artikelen 3.13 tot en met 3.16, 4.5 en 4.6 zijn van overeenkomstige toepassing op een toelating als bedoeld in het eerst en tweede lid.

Artikel 7.4 Dierverloskundigen

1. Degenen die op het tijdstip van inwerkingtreding van dit artikel in het bezit zijn van een geldige, hun ingevolge artikel 5, tweede lid, van de Wet op de Uitoefening van de Diergeneeskunst verleende vergunning tot uitoefening van de verloskunde, zijn toegelaten tot het verlenen van hulp met betrekking tot de geboorte of verwijdering van een vrucht van dieren van in die vergunning genoemde soorten, voor zover deze hulp bestaat uit het beroepsmatig verrichten van de in het tweede lid bedoelde diergeneeskundige handelingen.
2. De handelingen, bedoeld in het eerste lid zijn:
   a. het zonder operatie of verdoving van het moederdier mogelijk maken van de geboorte van de vrucht, dan wel het verkleinen van de vrucht en het

verwijderen ervan in gedeelten zonder operatie of verdoving, niet zijnde epiduraal anesthesie, van het moederdier;

b. het door hem die de onder a bedoelde hulp verleent, op het moederdier vóór of onmiddellijk na de geboorte of verwijdering van de vrucht toepassen van de volgende handelingen welke direct met die geboorte of verwijdering verband houden:

1º. het verrichten van episiotomie bij schapen, geiten, paarden en runderen alsmede het hechten van de ten gevolge van die handeling ontstane wond;

2º. het stoppen van een bloeding in de geboorteweg;

3º. het behandelen van een uterusprolaps indien deze tijdens de geboorte van de vrucht ontstaat;

4º. het afbinden van een bloedende navelstreng van een pasgeboren vrucht;

c. het toepassen van een diergeneesmiddel in het kader van de onder a en b genoemde ingrepen, waarvan toepassing krachtens een voorschrift als bedoeld in artikel 2.19, derde lid, onderdeel a, van de wet is toegestaan, waaronder begrepen het verrichten van een lichamelijke ingreep, indien die ingreep onderdeel uitmaakt van de voor dat diergeneesmiddel voorgeschreven toedieningswijze, voor zover deze handeling niet krachtens een ander wettelijk voorschrift aan anderen is voorbehouden

3. Degene aan wie een vergunning tot uitoefening van de verloskunde als bedoeld in het eerste lid is verleend, stelt Onze Minister binnen een maand in kennis van

a. wijzigingen ten aanzien van de bij de registratie verstrekte gegevens;

b. de datum waarop de werkzaamheden, bedoeld in het eerste lid, zijn beëindigd.

Artikel 7.5 Castreurs

1. Degenen die op het tijdstip van inwerkingtreding van dit artikel in het bezit zijn van een geldige, hun ingevolge artikel 5, tweede lid, van de Wet op de Uitoefening van de Diergeneeskunst verleende vergunning tot het kastreren, zijn toegelaten tot het beroepsmatig verrichten van de in het tweede lid bedoelde diergeneeskundige handelingen.

2. De handelingen, bedoeld in het eerste lid zijn:

a. het onvruchtbaar maken van mannelijke biggen en ramlammeren en, voor zover de in de aanhef genoemde vergunning zich hiertoe uitstrekt, van andere mannelijke varkens en mannelijke schapen en hengsten, stieren, bokken, reuen en katers, een en ander mits de primaire geslachtsklieren bij deze dieren op de normale plaats aanwezig zijn en geen afwijkingen vertonen;

b. het door middel van een operatie behandelen van scrotaalbreuken bij varkens, voor zover deze ingreep tegelijkertijd met het onvruchtbaar maken plaatsvindt;

c. het toepassen van een diergeneesmiddel in het kader van de onder a en b genoemde ingrepen, waarvan toepassing krachtens een voorschrift als bedoeld in artikel 2.19, derde lid, onderdeel a, van de wet is toegestaan, waaronder begrepen het verrichten van een lichamelijke ingreep, indien die ingreep onderdeel uitmaakt van de voor dat diergeneesmiddel voorgeschreven toedieningswijze, voor zover deze handeling niet krachtens een ander wettelijk voorschrift aan anderen is voorbehouden.

3. Degene aan wie een vergunning tot uitoefening van de verloskunde als bedoeld in het eerste lid is verleend, stelt Onze Minister binnen een maand in kennis van
   a. wijzigingen ten aanzien van de bij de registratie verstrekte gegevens;
   b. de datum waarop de werkzaamheden, bedoeld in het eerste lid, zijn beëindigd.

Artikel 7.6 Registratie dierverloskundigen en castreurs

1. Dierverloskundigen en castreurs die onmiddellijk voor het tijdstip van inwerkingtreding van dit artikel zijn ingeschreven in het register van dierverloskundigen en castreurs, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990, zijn van rechtswege ingeschreven in het register, bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van de wet.
2. Artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onderdeel a, is van overeenkomstige toepassing op dierverloskundigen en castreurs.

§ 2. Slotbepalingen

Artikel 7.7 Intrekken besluiten

Het Ingrepenbesluit wordt ingetrokken.

Artikel 7.8 Inwerkingtreding

De artikelen van dit besluit treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 7.9 Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit diergeneeskundigen.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,

dr. H. Bleker

Nota van toelichting

I Algemeen deel

§ 1: Inleiding

1.1 Algemeen

Onderhavige algemene maatregel van bestuur, getiteld ‘Besluit diergeneeskundigen’, strekt ter uitvoering van de Wet dieren (verder: de wet). De wet bevat een integraal kader waarin de kernpunten zijn vastgelegd voor regels met betrekking tot het gedrag van mensen jegens dieren en voor regels ter beheersing van de risico’s die dieren of producten die van die dieren afkomstig zijn met zich kunnen brengen voor de mens en voor andere dieren. Daartoe vervangt deze wet de regels over gehouden dieren en daaraan gerelateerde onderwerpen die voorheen waren geregeld in zeven verschillende wetten: de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (verder: GWWD), de Diergeneesmiddelenwet, de Wet op de dierenbescherming, de Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990, de Kaderwet diervoeders, de Landbouwkwaliteitswet en de Landbouwwet.

Ook het stelsel van uitvoeringsregelgeving wordt opnieuw vormgegeven. Ter bevordering van de toegankelijkheid en de samenhang van de regelgeving zijn zes algemene maatregelen van bestuur opgesteld: het Besluit houders van dieren, het Besluit diergeneeskundigen, het Besluit dierlijke producten, het Besluit diergeneesmiddelen, het Besluit diervoeders en het Besluit handhaving en overige zaken Wet dieren. Onder elk van deze besluiten wordt een ministeriële regeling over dezelfde onderwerpen tot stand gebracht. Met deze indeling naar doelgroep wordt met het oog op vermindering van de lasten voor burgers en bedrijven, zoals wordt voorgestaan in het regeerakkoord, de samenhang tussen de regels bevorderd, vereenvoudigd en meer transparant gemaakt.[1]

In dit Besluit diergeneeskundigen worden de voorheen geldende regels met betrekking tot diergeneeskundigen voortgezet. De desbetreffende regels waren gebaseerd op de Wet op de uitoefening van de Diergeneeskunde 1990 (verder: de WUD) en de GWWD.

De bepalingen in dit besluit richten zich tot een drietal subgroepen. Ten eerste betreft dit de dierenartsen. Dit zijn degenen die een universitaire opleiding in de diergeneeskunde met goed gevolg hebben voltooid en in het diergeneeskunderegister zijn opgenomen. Daarnaast strekt het besluit zich uit over de paraveterinaire

[1] Regeerakkoord VVD-CDA ‘Vrijheid en verantwoordelijkheid’ (Kamerstukken II 2010/11, 32 417, nr. 15).

beroepen: dierenartsassistenten, dierfysiotherapeuten, en embryotransplanteurs. De derde subgroep zijn andere personen dan de genoemde beroepsbeoefenaars die onder voorwaarden diergeneeskundige handelingen mogen verrichten.

Een ontwerp van dit besluit wordt overeenkomstig Europese verplichtingen, zoals richtlijn 98/34/EG[2], genotificeerd.

Deze nota van toelichting bestaat uit een algemeen deel, een artikelsgewijs deel en een transponeringstabel. In het algemene deel wordt in paragraaf 1.2 allereerst ingegaan op de achtergronden van de regels over diergeneeskundigen. In paragraaf 1.3 wordt een beschrijving van de Wet dieren gegeven. De systematiek van de regels over diergeneeskundigen in dit besluit en de onderliggende ministeriële regeling wordt toegelicht in paragraaf 1.4. In paragraaf 2 volgt per onderwerp een beschrijving van inhoudelijke aspecten van dit besluit. Achtereenvolgens komen de onderwerpen intrinsieke waarde, toegelaten lichamelijke ingrepen bij dieren, de bevoegdheid tot het verrichten van diergeneeskundige handelingen en diergeneesmiddelen aan de orde. In paragraaf 3 wordt nader ingegaan op de handhaving van de voorschriften die ten aanzien van diergeneeskundigen worden gesteld. Paragraaf 4 bevat een beschrijving van de gevolgen van dit besluit op de regeldruk. In paragraaf 5 worden vervolgens de commentaren naar aanleiding van de consultatie van dit besluit besproken. In de transponeringstabel wordt inzichtelijk gemaakt waar de bepalingen van dit besluit voorheen geregeld waren en, indien van toepassing, welke Europese regelgeving daarmee wordt geïmplementeerd.

1.2 Achtergronden

Diergeneeskundigen hebben een belangrijke rol in de Nederlandse dierhouderij. Hun handelen is van invloed op diergezondheid, dierenwelzijn en volksgezondheid. Dit geldt met name voor de dierenarts.

Het handelen van de dierenarts heeft ten eerste direct invloed op de diergezondheid. Door het verrichten van onderzoek, het stellen van een diagnose en het behandelen van een aandoening bij dieren bevordert de dierenarts immers de gezondheid van dieren. Ook wanneer, bijvoorbeeld vanwege een (mogelijke) uitbraak van een besmettelijke dierziekte, de gezondheid van dieren in het geding is, staat de dierenarts mede aan de lat om de diergezondheid te bewaken. Daarnaast kan de dierenarts via het geven van voorlichting aan houders van dieren over de wijze van houden van

[2] Richtlijn 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PbEG 1998, L 204).

dieren en het nemen van preventieve maatregelen om ziekten bij dieren te voorkomen, invloed uitoefenen op het niveau van diergezondheid.

Daarnaast heeft het handelen van de dierenarts invloed op het dierenwelzijn. In beginsel is borging van het dierenwelzijn primair aan de houder van het desbetreffende dier. Om het welzijn van dieren te bevorderen is het evenwel noodzakelijk dat de dierhouder beschikt over voldoende informatie om het gewenste welzijnsniveau te behalen. Omdat veel dierhouders in contact komen met een dierenarts kan laatstgenoemde, vanuit zijn specifieke expertise, de dierhouder optimaal voorzien van advies over het welzijn van dieren.

Ook op de volksgezondheid is het handelen van de dierenarts van invloed. Een voorbeeld hiervan is gelegen in de toepassing van diergeneesmiddelen. Onzorgvuldig en onjuist gebruik van diergeneesmiddelen kan leiden tot negatieve effecten. In geval van overmatig gebruik van antibiotica kan bijvoorbeeld resistentieontwikkeling optreden waardoor bacteriën moeilijk te bestrijden en gevaarlijk voor dier én mens kunnen worden.

In zijn handelen dient de dierenarts de diergezondheid, het dierenwelzijn en de volksgezondheid in voldoende mate te borgen. De eigen belangen van de dierenarts, de belangen van de dierhouder en de genoemde algemene belangen diergezondheid, dierenwelzijn en volksgezondheid staan soms op gespannen voet met elkaar. Dit maakt dat de dierenarts in een spanningsveld handelt. Dit blijkt ook uit de zienswijze ‘Zichtbaar Beter, De rol van de dierenarts voor het algemeen belang’ van de Raad voor Dierenaangelegenheden[3] en het rapport ‘Wat zijn de effecten van het ontkoppelen van voorschrijven en verhandelen van diergeneesmiddelen door de dierenarts?’ van Berenschot (Kamerstukken II, 2009/10, 29 683, nr. 42).

Gegeven het spanningsveld waarbinnen dierenartsen en andere diergeneeskundigen handelen is het noodzakelijk dat zorgverlening aan dieren door diergeneeskundigen van voldoende kwaliteit is. De gewenste kwaliteit van zorgverlening aan dieren vormt de reden om regels over diergeneeskundigen te stellen. Hiertoe zijn kwaliteitseisen gesteld waar diergeneeskundigen aan moeten voldoen om beroepsmatig diergeneeskundige handelingen te mogen verrichten. Dit betreft bijvoorbeeld opleidingseisen maar ook beperkingen van de beroepsuitoefening tot bepaalde handelingen.

1.3 Wet dieren

[3] ‘Zichtbaar Beter; de rol van de dierenarts voor het algemeen belang’, Raad voor de dierenaangelegenheden 2009/01, mei 2009.

1.3.1 Algemeen

De indeling van de Wet dieren is gebaseerd op de diverse onderwerpen die kunnen worden onderscheiden met betrekking tot de omgang met dieren door de mens. Zo zijn de onderwerpen waarbij het dier centraal staat of die direct verband houden met het houden van dieren opgenomen in hoofdstuk twee van de wet. Daartoe bevat dat hoofdstuk regels over dierenwelzijn en diergezondheid, maar ook over diervoeders, diergeneesmiddelen en biotechnologie bij dieren. Hoofdstuk drie van de wet voorziet in bepalingen over dierlijke producten en hoofdstuk vier bevat de artikelen die betrekking hebben op de uitoefening van de diergeneeskunde. Bevoegdheden om maatregelen te treffen bij een (verdenking van een) uitbraak van een dierziekte of in de situatie dat een dier, dierlijk product, diergeneesmiddel of diervoeder een risico vormt of kan vormen voor de volks- of diergezondheid of het milieu zijn geregeld in hoofdstuk vijf. De hoofdstukken zes tot en met twaalf van de wet betreffen meer horizontale onderwerpen.

1.3.2 Diergeneeskundigen

De wet biedt een basis voor regels over het verrichten van diergeneeskundige handelingen. In artikel 1.1 van de wet is bepaald dat diergeneeskundige handelingen de volgende handelingen zijn die bij of met betrekking tot dieren worden verricht: het in bepaalde gevallen voorschrijven of uitvoeren van een behandeling of het onderzoeken van een dier, het voorschrijven of toepassen van een diergeneesmiddel, diervoeder met medicinale werking, verdoving of bedwelming, het verlenen van hulp met betrekking tot de geboorte of verwijdering van een vrucht, het onvruchtbaar maken, het winnen en overzetten van embryo's of eicellen en het verrichten van lichamelijke ingrepen. Het begrip lichamelijke ingreep is gedefinieerd als een ingreep bij een dier, waarbij de natuurlijke samenhang van levende weefsels wordt verbroken, met inbegrip van het afnemen van bloed en het geven van injecties, en met uitzondering van het doden van een dier.

In dit verband is artikel 2.8 van de wet van belang. Dit artikel handelt over diergeneeskundige handelingen en ingrepen die kunnen en mogen worden verricht. Uitgangspunt van dit artikel is dat het verboden is om lichamelijke ingrepen te verrichten. Blijkens de onderdelen a en b van het tweede lid van dit artikel is dit echter niet het geval wanneer diergeneeskundige noodzaak noopt tot een lichamelijke ingreep of een lichamelijke ingreep bij of krachtens algemene maatregel van bestuur id aangewezen. Het derde en vierde lid van dit artikel bieden, mede ter uitvoering van Europese verplichtingen, een grondslag om nadere regels te stellen aan diergeneeskundige handelingen.

Artikel 2.9 van de wet ziet op de bevoegdheid tot het verrichten van diergeneeskundige handelingen. In dit artikel wordt een onderscheid gemaakt tussen het beroepsmatig of anders dan beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige

handelingen. Onder het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen wordt, blijkens artikel 1.1 van de wet, verstaan het als economische activiteit verlenen van diensten aan derden in de vorm van het verrichten van diergeneeskundige handelingen. Uitgangspunt is dat het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen alleen is toegestaan aan degenen die daartoe krachtens artikel 4.1 van de wet, zijn toegelaten. Blijkens het derde lid van artikel 2.9 kunnen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur uitzonderingen op voornoemd uitgangspunt worden gemaakt. Dit lid biedt de basis om in dit besluit lichamelijke ingrepen aan te wijzen welke, mits beroepsmatig, ook mogen worden verricht door anderen dan degenen die daartoe krachtens artikel 4.1 van de wet zijn toegelaten. Het tweede lid van artikel 2.9 bevat een verbod tot het anders dan beroepsmatig verrichten van lichamelijke ingrepen door anderen dan de personen die krachtens artikel 4.1 van de wet, zijn toegelaten. Dit verbod is opgenomen om te voorkomen dat lichamelijke ingrepen, waaronder bijvoorbeeld operaties, door daarin onkundige personen worden verricht.

Artikel 4.1 van de wet bepaalt dat tot het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen zijn toegelaten dierenartsen en andere personen die zijn ingeschreven in het register, bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van de wet. Het begrip dierenarts is eveneens omschreven in artikel 1.1 van de wet. Het zijn degenen die zijn ingeschreven in het genoemde register en die de universitaire beroepsopleiding diergeneeskunde of een in één van de andere lidstaten van de EU, landen die zijn aangesloten bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of Zwitserland vergelijkbare opleiding succesvol hebben afgerond.

Het tweede en derde lid van artikel 4.1 van de wet, bieden grondslagen voor het stellen van regels over het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen en de toelating daartoe. Het tweede lid bevat een delegatiegrondslag om regels te stellen over het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen en de toelating daartoe, in overeenstemming met EU-rechtshandelingen die betrekking hebben op beroepskwalificaties en diensten. Op grond van dit tweede lid kunnen ter uitvoering van richtlijn 2005/36/EG[4] betreffende de erkenning van beroepskwalificaties en richtlijn 2006/123/EG betreffende diensten op de interne markt[5] regels worden gesteld. Het derde lid betreft meer specifiek de mogelijkheid om regels te stellen die onder meer betrekking hebben op de kwalificaties van degene die is of wordt toegelaten, de gevallen waarin en de wijze waarop handelingen mogen worden verricht, de relatie van degene die wordt toegelaten tot de dierenarts en procedurele regels ten aanzien van de toelating. Deze leden zullen worden gebruikt ten behoeve

[4] Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (PbEU 2005, L 255).
[5] Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 12 december 2005 betreffende diensten op de interne markt (PbEU 2006, L376).

van de toelating van zogenaamde paraveterinairen tot het, in beperkte omvang, beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen. Het gaat daarbij om dierenartsassistenten, dierfysiotherapeuten en embryotransplanteurs/embryowinners.

Artikel 4.3 van de wet stelt het hiervoor genoemde register in. Om beroepsmatig diergeneeskundige handelingen te mogen verrichten dient men ingeschreven te zijn in dit register. Het register is, met andere woorden, bepalend voor de kring van gerechtigden tot het uitoefenen van diergeneeskundige zorg. Op grond van het derde lid van artikel 4.3 zullen regels worden gesteld over de registratie in het register.

1.4 Systematiek regelgeving diergeneeskundigen

Op grond van de hiervoor geschetste kaders over diergeneeskundigen en het verrichten van diergeneeskundige handelingen zijn voor dit besluit en de onderliggende ministeriële regeling ten aanzien van de systematiek de volgende keuzes gemaakt.

Uitgangspunt is dat essentiële onderwerpen in dit besluit worden geregeld. Dit betreft ten eerste het aanwijzen van ingrepen die, zonder dat er sprake is van diergeneeskundige noodzaak daartoe, mogen worden verricht. Daarnaast is in het besluit de toelating van de zogenaamde paraveterinairen opgenomen, waaronder ook de diergeneeskundige handelingen die deze paraveterinairen mogen verrichten.

Gedetailleerde en technische aspecten zullen worden opgenomen in de ministeriële regeling die op dit besluit wordt gebaseerd. Dit betreft bijvoorbeeld de procedurele aspecten van de toelating en registratie van dierenartsen en paraveterinairen. Ook de eisen die worden gesteld aan een opleiding die gevolgd moet zijn om te worden toegelaten als paraveterinair worden bij ministeriële regeling gesteld.

Deze systematiek vormt grotendeels een voortzetting van de verdeling van onderwerpen tussen algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen zoals deze tot op heden bestond.

§ 2: Inhoudelijke aspecten

2.1 Lichamelijke ingrepen bij dieren

Zoals toegelicht in de memorie van toelichting bij het voorstel voor de Wet dieren (Kamerstukken II, 2007/08, 31 389, nr. 3) is ten aanzien van het verrichten van lichamelijke ingrepen in de wet gekozen voor hantering van het nee-tenzij principe. Daarom is in artikel 2.8 van de wet bepaald dat het verrichten van lichamelijke

ingrepen bij dieren in beginsel verboden is, tenzij er sprake is van diergeneeskundige noodzaak of een ingreep is aangewezen op grond van dat artikel. In dit besluit is op grond van artikel 2.8, tweede lid, onderdeel b, van de wet een aantal lichamelijke ingrepen bij dieren aangewezen die, zonder dat er sprake is van diergeneeskundige noodzaak, mogen worden verricht. Deze systematiek vormt overigens een continuering van de systematiek onder de GWWD.

2.1.1 Intrinsieke waarde

In de memorie van toelichting bij het voorstel voor de Wet dieren (Kamerstukken II, 2007/08, 31 389, nr. 3) is toegelicht dat dieren een eigen, zelfstandige waarde hebben, die losstaat van de gebruikswaarde die mensen aan dieren toekennen. Deze intrinsieke waarde van het dier brengt met zich dat mensen zich voortdurend rekenschap moeten geven van de toelaatbaarheid van hun handelen ten opzichte van de dieren. In het licht van de speciale verantwoordelijkheid die mensen voor dieren dragen, zijn zij gehouden om zorg te dragen voor het welzijn en de gezondheid van dieren en zullen zij het mogelijke moeten doen om de eigenheid en de integriteit van het dier te respecteren.

In de wet is de erkenning van de intrinsieke waarde van het dier expliciet in artikel 1.3 vastgelegd, met name vanwege de signaalwerking die ervan uitgaat. Uit dat artikel vloeit voort dat bij het stellen van regels ten volle rekening wordt gehouden met de gevolgen ervan voor de intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij dient er dan in elk geval in te worden voorzien dat inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven, is verzekerd. Zoals in de nota naar aanleiding van het verslag bij het voorstel van de Wet dieren (Kamerstukken II, 2007/08, 31 389, nr. 9) is verwoord, heeft de thans in de wet verankerde erkenning van de intrinsieke waarde van het dier geen concreet normatief gevolg. Het strekt er echter wel toe dat deze waarde uitdrukkelijk moet worden betrokken bij de functie die het dier voor de mens heeft. Daarmee is niet gezegd dat de erkenning van de intrinsieke waarde ertoe leidt dat deze prevaleert boven andere waarden, maar dat het belang van het dier inzichtelijk wordt gemaakt en wordt afgewogen tegen overige relevante belangen. In de wet is dit tot uitdrukking gebracht in het tweede lid van artikel 1.3.

Uit de laatste volzin van artikel 1.3, tweede lid, van de wet in combinatie met het derde lid volgt dat de zogenoemde “vijf vrijheden van Brambel” in ieder geval worden gehanteerd om te bepalen of er sprake is van een inbreuk op de integriteit en het welzijn van het dier. Deze vijf vrijheden zijn neergelegd in het derde lid van dit artikel en vormen een invulling van de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven. Voor zover redelijkerwijs kan worden verlangd moeten dieren gevrijwaard zijn van:

- dorst, honger en onjuiste voeding;
- fysiek en fysiologisch ongerief;
- pijn, verwonding en ziektes;
- angst en chronische stress;
- beperking van hun natuurlijke gedrag.

Naast dierenwelzijn en diergezondheid kunnen echter ook de belangen volksgezondheid, productie en economie, milieu, sport, spel, vermaak of gezelschap een rol spelen in de genoemde belangenafweging. Deze belangen zijn divers en de zwaarte van het belang is mede afhankelijk van het doel waarvoor dieren worden gehouden.

De intrinsieke waarde van het dier is reeds geïntroduceerd in de Nota Rijksoverheid en Dierenbescherming (Kamerstukken II, 1980/81, 16 966, nr. 2) en de erkenning van de intrinsieke waarde van het dier is sinds 1981 als moreel uitgangspunt eveneens leidend voor het dierenbeschermingsbeleid in Nederland. In dat verband heeft het mede ten grondslag gelegen aan de regels die in en op grond van de GWWD zijn gesteld. Zo kwam de erkenning van de intrinsieke waarde in de GWWD tot uitdrukking, met name in de bepalingen die gericht zijn op de bescherming van het dier: welzijn, gezondheid, eigenheid en integriteit. Een voorbeeld hiervan is de toepassing van het eerder genoemde nee-tenzij beginsel op het verrichten van lichamelijke ingrepen bij dieren. Bij het toestaan van ingrepen onder de GWWD zijn de gevolgen van het verrichten van ingrepen voor de intrinsieke waarde van het dier betrokken. De wet vormt, voor wat betreft het verrichten van lichamelijke ingrepen bij dieren een voortzetting van het bepaalde onder de GWWD.

De belangen van het dier brengen met zich dat het verrichten van lichamelijke ingrepen niet onvoorwaardelijk kan. Steeds moeten deze belangen worden afgewogen tegen andere belangen. Zo kan het verrichten van lichamelijke ingrepen noodzakelijk zijn in verband met de omstandigheden waarin dieren worden gehouden. Die noodzakelijkheid is er dan primair voor de houder, maar ook voor het dier kunnen die ingrepen, gegeven de houderij-omstandigheden, een uit het oogpunt van welzijn of gezondheid gunstig effect hebben. Redenen tot het verrichten van lichamelijke ingrepen bij dieren zijn in hoofdzaak tweeërlei. Enerzijds kunnen zij gelegen zijn in een wettelijke plicht of wens tot identificatie. Dit betreft bijvoorbeeld de verplichting tot aanbrengen van oormerken bij runderen, varkens, schapen en geiten. Anderzijds kunnen zij ook gelegen zijn in het voorkomen van gezondheidsschade of letsel bij dieren of mensen. Een voorbeeld hiervan is het couperen van staarten van varkens. Dit is een pijnlijke doch eenmalige handeling die de lichamelijke integriteit van het dier aantast. Gezien de werkwijze in het huidige houderijsysteem is het een verdedigbare ingreep omdat het bijtwonden in staarten en daarmee ernstig leed voorkomt.

De noodzaak tot het verrichten van lichamelijke ingrepen laat onverlet dat regels nodig zijn die voorkomen dat dieren als gevolg daarvan te zeer nadeel ondervinden. Daarom is in de wet het nee-tenzij principe ten aanzien van het verrichten van lichamelijke ingrepen opgenomen en worden, ter bescherming van het dier, aan ingrepen die in dit besluit worden aangewezen voorwaarden verbonden.

2.1.2 Toegelaten lichamelijke ingrepen bij dieren

Voorheen waren bepalingen omtrent toegestane ingrepen opgenomen in het Ingrepenbesluit, het Besluit voortplantingstechnieken bij dieren, de Tijdelijke vrijstellingsregeling gasverdoving biggen 2008 en de Vrijstellingsregeling dierenwelzijn. Deze bepalingen zijn thans opgenomen in de artikelen 2.1 tot en met 2.7 en 7.1 van dit besluit. Deze bepalingen betreffen in overwegende mate een continuering van de bestaande regelgeving.

In artikel 2.1 is een aantal algemene ingrepen opgenomen die bij dieren mogen worden verricht. Dit betreft bijvoorbeeld het onvruchtbaar maken van dieren en het inbrengen van een injectienaald. In de artikelen 2.2, 2.3 en 2.4 zijn ingrepen opgenomen die mogen worden verricht bij gevogelte, varkens en runderen. Artikel 2.5 bevat ingrepen die bij andere soorten dieren mogen worden verricht. Tenslotte zijn in artikel 2.6 ingrepen opgenomen die ter identificatie van dieren mogen worden verricht.

Een aantal ingrepen mag slechts onder voorwaarden worden verricht. Deze voorwaarden zijn eveneens in voornoemde artikelen opgenomen. Een andere belangrijke voorwaarde voor het verrichten van ingrepen is neergelegd in artikel 2.7. Daar is bepaald dat de ingrepen op een zodanige wijze moeten worden uitgevoerd dat het bij dier geen onnodige pijn of onnodig letsel wordt veroorzaakt en het dier niet meer dan nodig in zijn functioneren wordt belemmerd.

De Dierenbescherming heeft tijdens de voorbereiding van de totstandkoming van dit besluit aangegeven dat het aantal ingrepen ten principale moet worden teruggebracht. In reactie hierop wordt verwezen naar het nee-tenzij principe dat in de wet ten aanzien van ingrepen gehanteerd wordt. Een en ander wordt nader toegelicht in paragraaf 4.2.2.1.3 van de memorie van toelichting bij het voorstel voor een Wet dieren (Kamerstukken II, 2007/08, 31 389, nr. 3). Toepassing van dit principe heeft geleid tot een verbod op het verrichten van ingrepen in artikel 2.8, eerste lid, van de wet. Op dit verbod zijn vervolgens enkele uitzonderingen gemaakt, waaronder het verrichten van ingrepen waarvoor een diergeneeskundige noodzaak bestaat of andere aangewezen ingrepen. De bevoegdheid tot het verrichten van ingrepen wordt derhalve via de wet gelimiteerd. Daarbij is het beleid op de lange termijn gericht op het voorkomen van fysieke ingrepen als gevolg van de wijze van houden. Een voorbeeld hiervan is dat het beleid met betrekking tot castratie van varkens is gericht op

acceptatie op EU-niveau per 2015 van varkens en vlees van varkens die niet zijn gecastreerd, waardoor de noodzaak van castratie van varkens als routinematige ingreep verdwijnt.

In dit kader heeft de Dierenbescherming expliciet verzocht het leewieken van vogels en het verwijderen van bijklauwtjes bij honden te verbieden. In het licht van de wens om te komen tot een vermindering van de toegestane ingrepen zal het verwijderen van bijklauwtjes bij honden, na het verstrijken van een overgangstermijn, worden verboden. Het om cosmetische redenen verrichten van een dergelijke ingreep wordt onwenselijk geacht. Na afloop van een overgangstermijn van één jaar, zal deze ingreep met ingang van 1 januari 2014 niet langer zijn toegestaan. Met voornoemde overgangstermijn wordt aan degenen die gebruik maken van de mogelijkheid van het verwijderen van bijklauwtjes de mogelijkheid gegeven om alternatieven te ontwikkelen voor deze ingreep. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het door middel van fokkerij voorkomen dat honden bijklauwtjes hebben. Overigens blijft het verwijderen van bijklauwtjes door een dierenarts in geval daartoe diergeneeskundige noodzaak bestaat vanzelfsprekend wel toegestaan. De bevoegdheid om vogels te leewieken wordt thans niet verboden. Het leewieken wordt vooral toegepast bij hobbymatig gehouden (water)vogels die buiten worden gehouden. Deze dieren worden geleewiekt om te voorkomen dat zij wegvliegen. Hierdoor kunnen de vogels worden gehouden in een omgeving die hun natuurlijke habitat zo veel mogelijk benadert. Zonder het toepassen van leewieken kunnen deze vogels alleen worden gehouden in overdekte ruimten. Er zijn momenteel geen alternatieven voor het leewieken voorhanden die voldoende recht doen aan het welzijn van de betreffende dieren. Daarom wordt thans geen verbod op leewieken geïntroduceerd.

Alle overige in de artikelen opgenomen ingrepen worden thans aanvaardbaar geacht, gelet op de wijze waarop de betreffende dieren in Nederland worden gehouden. Dat laat onverlet een permanente aandacht voor en inspanning gericht op het verder verminderen van ingrepen dan wel het onderzoeken van meer diervriendelijke alternatieven. Omdat vele ingrepen sterk verweven zijn met de wijze van houden van de dieren voor productie is dit echter een complex lange-termijntraject waarbij ook aspecten als duurzaamheid, maatschappelijke vraag naar kwaliteit van voedsel en voedselproductie en concurrentiepositie van de Nederlandse landbouw betrokken dienen te worden.

Van een tweetal ingrepen wordt de datum vanaf welk moment het verrichten van de betreffende ingrepen verboden is, gewijzigd. Dit betreft het ter identificatie als derde ingreep aanbrengen van een oormerk bij varkens ten behoeve van herkenning van de dieren bij het voederen in groepshuisvesting en het vriesbranden van runderen ter

identificatie. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 2.7 in het artikelsgewijs deel van deze memorie van toelichting.

In artikel 7.1 is ten aanzien van ingrepen waarvan het verrichten op termijn wordt verboden, de datum opgenomen vanaf wanneer deze ingrepen verboden zijn en zij dus niet meer mogen worden toegepast. Deze data waren tot op heden opgenomen in de Vrijstellingsregeling dierenwelzijn. Thans worden deze data in het besluit zelf opgenomen. De data vanaf wanneer het verwijderen van bijklauwtjes bij honden verboden is, is ook in artikel 7.1 opgenomen.

2.2 Bevoegdheid tot het verrichten van diergeneeskundige handelingen

Omwille van de borging van het welzijn en de gezondheid van dieren is het van belang dat diergeneeskundige handelingen worden verricht door personen die beschikken over voldoende deskundigheid en vaardigheid om deze handelingen te verrichten. Hiertoe is in artikel 2.9 van de wet bepaald dat het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen is voorbehouden aan diegenen die daartoe op grond van artikel 4.1 van de wet zijn toegelaten.

2.2.1 Toegelaten beroepsbeoefenaars

Tot dus verre waren bepalingen met betrekking tot de toelating van beroepsbeoefenaars opgenomen in gedeelten van de WUD, het Besluit paraveterinairen en de Regeling paraveterinairen. Deze bepalingen zijn thans opgenomen in hoofdstuk 4 van de wet en hoofdstuk 3 van dit besluit.

Uitgangspunt van het wettelijk stelsel is dat alleen toegelaten beroepsbeoefenaars, dierenartsen en paraveterinairen, diergeneeskundige zorg mogen verlenen. Uit artikel 4.1, eerste lid, van de wet vloeit voort dat dierenartsen als enige zijn toegelaten tot het uitoefenen van de diergeneeskunde in haar volle omvang.

Voor de paraveterinairen bevat dit besluit in hoofdstuk 3 de bepalingen op basis waarvan personen kunnen worden toegelaten tot het uitoefenen van de diergeneeskunde in beperkte omvang. Op grond van dit hoofdstuk is voorzien in een regime voor toelating van de dierenartsassistent, de dierfysiotherapeut en de embryotransplanteur/embryowinner. Ten aanzien van elk van de hiervoor genoemde beroepen is in de artikelen 3.1, 3.4 en 3.6 van het besluit opgenomen aan welke eisen de beroepsbeoefenaar moet voldoen om te worden toegelaten en welke diergeneeskundige handelingen door de beroepsuitoefenaar mogen worden verricht. Daarnaast bevatten de artikelen 3.13 tot en met 3.16 procedurele bepalingen met betrekking tot de toelating.

Voor dierfysiotherapeuten geldt voorts het volgende. Tot dus verre dienden dierfysiotherapeuten, teneinde te kunnen worden toegelaten tot het uitoefenen van de diergeneeskunde, te zijn ingeschreven in het zogenoemde BIG-register, het register voor de humane gezondheidszorg op grond van de Wet beroepen individuele gezondheidszorg. Voor die eis bestond aanleiding omdat een aparte opleiding tot dierfysiotherapeut niet bestaat. In dit besluit is deze eis niet gehandhaafd. Belangrijkste reden hiervoor de recente verplichting dat fysiotherapeuten zich elke vijf jaar dienen te herregistreren. Daartoe moet onder meer worden aangetoond dat zij (gedurende een bepaald aantal uren) als humaan fysiotherapeut werkzaam zijn geweest. Dierfysiotherapeuten zijn veelal niet ook werkzaam als humaan fysiotherapeut en zullen om die reden niet blijvend in het BIG-register kunnen zijn opgenomen. In dit besluit is daarom in artikel 3.4, eerste lid, onderdeel a, van het besluit volstaan met de eis dat dierfysiotherapeuten kunnen worden geregistreerd als zij een opleiding fysiotherapie hebben voltooid en een gespecialiseerde vervolgopleiding met succes hebben doorlopen.

De Vereniging van beroepsbeoefenaars van complementaire en natuurgeneeswijzen voor dieren heeft aangegeven regels met betrekking tot de toelating tot een aantal andere beroepen zoals hoefsmeden, natuurlijke hoefbekappers, chiropractors, osteopaten, paardentandartsen en acupuncturisten te missen. In reactie op de vereniging wordt opgemerkt dat dit besluit erop is gericht de bepalingen zoals deze golden onder de WUD te continueren. Ook onder de WUD waren de gereguleerde paraveterinaire beroepen beperkt tot de dierenartsassistent, de dierenfysiotherapeut en de embryotransplanteur. Bovendien geldt een terughoudend beleid met betrekking tot het reguleren van beroepen. Er worden daarom in dit besluit thans geen nieuwe beroepen gereguleerd. In aanvulling op het voorgaande wordt opgemerkt dat het aan voornoemde personen verboden is om beroepsmatig diergeneeskundige handelingen te verrichten, tenzij zij daartoe reeds op grond van artikel 4.1 van de wet zijn toegelaten.

Degenen die zijn toegelaten tot het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen worden op grond van artikel 4.3, eerste lid, van de wet door de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie opgenomen in het zogenaamde diergeneeskunderegister. In dit openbare register, waarin ook gedeeltelijke ontzeggingen van en voorwaarden en beperkingen aan de toelating worden opgenomen, kan eenieder nagaan of een beroepsbeoefenaar daadwerkelijk is toegelaten tot het uitoefenen van de diergeneeskunde. Hoofdstuk 4 van het besluit bevat hiertoe bepalingen ten aanzien van de registratie in het diergeneeskunderegister. Ook deze bepalingen vormen een voortzetting van de op grond van de WUD geldende regelgeving.

De toelating en registratie van dierenartsen en paraveterinairen zijn vergunningstelsels waarop de Dienstenrichtlijn en daarmee de Dienstenwet van toepassing is. In artikel 28 van de Dienstenwet is bepaald dat op vergunningstelsels die onder de werkingssfeer van deze wet vallen het systeem van positieve beslissingen bij fatale termijnen (lex silentio positivo) in beginsel van toepassing is. Genoemde vergunningstelsels vallen echter onder de voorrangsregeling, welke geldt op grond van artikel 3, eerste lid, van richtlijn 2006/123/EG (de dienstenrichtlijn). De voorrangsregeling is uitgevoerd in artikel 2, derde lid van de Dienstenwet, waarin is bepaald dat de Dienstenwet niet van toepassing is op bepalingen van communautaire regelgeving, die ingeval zich een strijdigheid voordoet als omschreven in artikel 3, eerste lid van richtlijn 2006/123/EG, van het toepassingsgebied van de richtlijn zijn uitgezonderd. Dit betekent dat als een andere Europese regeling, zoals in casu richtlijn 2005/36/EG, een vergunningstelsel verplicht stelt en bovendien expliciet eist dat er door het bevoegd gezag een inhoudelijke beoordeling van een vergunningaanvraag plaatsvindt, deze regeling zich verzet tegen toepassing van de LSP. Een en ander is nader toegelicht in de memorie van toelichting bij een voorstel van wet voor de Wijziging van de Algemene wet bestuursrecht, de Dienstenwet en enige andere wetten ter vastlegging van uitzonderingen op de toepasselijkheid van de positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen ingevolge de Dienstenwet (Kamerstukken II, 2010/11, 32 614, nr. 3). In artikel 7.3 van de Wet dieren is bepaald dat de lex silentio positivo van toepassing wordt verklaard, tenzij EU-regelgeving, het belang van de gezondheid van de mens, dieren of planten, het belang van het welzijn van dieren of het belang van het milieu zich hiertegen verzetten. In casu verzet de voorrangsregeling die voortvloeit uit richtlijn 2006/123/EG zich tegen toepassing van de lex silentio positivo op de toelating en registratie van dierenartsen en paraveterinairen. Opgemerkt wordt dat ook het belang van de gezondheid van mens en dier en het welzijn van dieren verzetten zich tegen toepasselijkheid van de lex silentio positivo. Het is immers van belang dat voorkomen wordt dat onkundige dierenartsen of paraveterinairen diergeneeskundige handelingen zouden mogen verrichten als gevolg van een van rechtswege verleende positieve beslissing.

2.2.2 Overige personen aan wie het is toegestaan diergeneeskundige handelingen te verrichten

Artikel 2.9, derde lid, van de wet bepaalt dat op de verboden tot het al dan niet beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen, waaronder het verrichten van lichamelijke ingrepen, uitzonderingen kunnen worden gemaakt. Het gaat hier dan om handelingen die geen bijzondere deskundigheid of vaardigheid vereisen.

In artikel 2.8 zijn lichamelijke ingrepen aangewezen waarvan het beroepsmatig verrichten is toegestaan aan een ieder die de betreffende handelingen als economische

activiteit voor derden verricht. Deze personen kunnen dus worden ingeschakeld door dierhouders. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om personen die er hun beroep van hebben gemaakt om voor dierhouders dieren te voorzien van identificatiemerken. Dezelfde handelingen waren tot voorheen via het Besluit tot uitvoering van artikel 1, vierde lid, WUD uitgezonderd van het begrip diergeneeskundige handelingen, waarmee eenzelfde juridisch effect werd bereikt.

Ook veehouders zelf is het onder omstandigheden toegestaan diergeneeskundige handelingen te verrichten. Dat wordt bepaald in het Besluit houders van dieren.

2.3 Diergeneesmiddelen

Een diergeneesmiddel mag slechts als zodanig worden aangemerkt, indien wordt voldaan aan eisen die krachtens artikel 2.19 van de wet in het Besluit diergeneesmiddelen zijn gesteld. Deze eisen zien onder meer op de werkzaamheid en veiligheid van het betrokken diergeneesmiddel en vloeien voort uit richtlijn 2001/82/EG[6] tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik. Daartoe wordt op aanvraag een vergunning voor het in de handel brengen verstrekt (artikel 2.19, eerste lid, van de wet) waaraan voorschriften zijn verbonden die zich mede richten tot dierenartsen (artikel 2.8, eerste lid, onderdeel c, in samenhang met artikel 2.19, derde lid, onderdeel a, aanhef, van de wet).

De bepalingen in hoofdstuk 5 van dit besluit voorzien eveneens in regels gericht tot dierenartsen. Deze regels, gesteld op grond van artikel 2.8, tweede lid, onderdeel d, van de wet hebben naast de implementatie van bepalingen uit eerder genoemde richtlijn 2001/82/EG ook betrekking op andere EU-regelgeving zoals controle op het gebruik van hormonen als bedoeld in richtlijn 96/22/EG[7], controle op het gebruik van diergeneesmiddelen als bedoeld in richtlijn 96/23/EG[8] en de vaststelling van een overschrijding van een grenswaarde voor residuen als bedoeld in verordening (EG) nr. 470/2009[9].

---

[6] Richtlijn 2001/82/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 tot vaststelling van een communautair wetboek betreffende geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik (PbEG 2001, L 82).

[7] Richtlijn 96/22/EG van de Raad van 29 april 1996 betreffende het verbod op het gebruik, in de veehouderij, van bepaalde stoffen met hormonale werking en van bepaalde stoffen met thyreostatische werking, alsmede van B-agonisten en tot intrekking van de richtlijnen 81/602/EEG, 88/146/EEG en 88/299/EEG (PbEG 1996, L 22).

[8] Richtlijn 96/23/EG van de Raad van 29 april 1996 inzake controlemaatregelen ten aanzien van bepaalde stoffen en residuen daarvan in levende dieren en in produkten daarvan en tot intrekking van de richtlijnen 85/358/EEG en 86/469/EEG en de beschikkingen 89/187/EEG en 91/664//EE (PbEG 1996, L 23).

[9] Verordening (EG) nr. 470/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 tot vaststelling van communautaire procedures voor het vaststellen van grenswaarden voor residuen van farmacologisch werkzame stoffen in levensmiddelen van dierlijke oorsprong, tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 2377/90 van de Raad en tot wijziging van Richtlijn 2001/82/EG van

§ 3: Handhaving

Op grond van artikel 8.1 van de wet zijn ambtenaren en personen die daartoe bij besluit van Onze Minister zijn aangewezen belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de wet.

Overtreding van bepalingen die bij of krachtens de wet zijn gesteld met betrekking tot het verrichten van lichamelijke ingrepen is strafbaar gesteld in de Wet op de economische delicten. Deze voorschriften kunnen dus strafrechtelijk worden gehandhaafd. Daarnaast biedt de Wet dieren de mogelijkheid tot het opleggen van een last onder bestuursdwang of een last onder dwangsom als reperatoire maatregelen.

Daarnaast geldt voor dierenartsen en paraveterinairen dat zij dienen te handelen conform de zorgplicht die in artikel 4.2 van de wet is neergelegd. Op deze zorgplicht is het veterinaire tuchtrecht, zoals geregeld in de artikelen 8.14 tot en met 8.43 van de wet, van toepassing. Voor een nadere toelichting op de werking van het tuchtrecht wordt verwezen naar paragraaf 8.4 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel voor een Wet dieren (Kamerstukken 2007/08, 31 389, nr. 3).

§ 4: Regeldruk

4.1 Algemeen

Een van de doelstellingen van het regeerakkoord is verlaging van de administratieve lasten en regels voor burgers en bedrijven. Terugdringen van het aantal regelingen is ook een van de ambities van de Wet dieren. In deze algemene maatregel van bestuur worden het Besluit paraveterinairen, het Besluit tot uitvoering van artikel 1, vierde lid, WUD en het Ingrepenbesluit gebundeld. Daarmee is een meer transparant stelsel tot stand gebracht voor de regels over het verrichten van diergeneeskundige handelingen.

4.2 Administratieve lasten, nalevingskosten en toezichtslasten

Dit besluit leidt niet tot een wijziging van administratieve lasten, nalevingskosten of toezichtslasten. In dit besluit wordt in beginsel de regelgeving over het verrichten van diergeneeskundige handelingen die eerder onder de GWWD en de WUD bestond, gecontinueerd. De wijziging (het na een overgangstermijn verbieden van het verwijderen van bijklauwtjes bij honden) heeft geen effect op de administratieve lasten, nalevingskosten en toezichtslasten. Daarnaast wordt, omdat de systematiek

---

het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 726/2004 van het Europees Parlement en de Raad (PbEU 2009, L 152).

van de Wet dieren op onderdelen verschilt van de systematiek van de WUD en de GWWD, een aantal technische wijzigingen doorgevoerd. Voor de onderwerpen administratieve lasten, nalevingskosten en toezichtslasten leiden deze wijzigingen evenwel niet tot veranderingen ten opzichte van de voorheen geldende regelgeving.

4.3 Nationale koppen

In dit besluit zijn ten aanzien van een drietal te onderscheiden onderwerpen regels gesteld. Ten eerste zijn in hoofdstuk 2 regels gesteld over het verrichten van lichamelijke ingrepen. In de hoofdstukken 3 en 4 is de toelating en registratie van paraveterinairen en dierenartsen geregeld. Hoofdstuk 5 bevat tenslotte regels ten aanzien van het toepassen van diergeneesmiddelen door dierenartsen.

Er is geen Europeesrechtelijk stelsel waarbinnen het verrichten van lichamelijke ingrepen ten algemene is geregeld. Wel is er Europeesrechtelijke regelgeving met betrekking tot het welzijn van specifieke diersoorten. Voor zover in deze regelgeving normen zijn opgenomen over het verrichten van lichamelijke ingrepen, zijn deze normen in dit besluit één op één geïmplementeerd.

Ten aanzien van de toelating en registratie van dierenartsen en paraveterinairen uit andere lidstaten is richtlijn 2005/36/EG van toepassing. In dit besluit en de hierop nog te baseren regeling wordt uitvoering gegeven aan de toepasselijke bepalingen uit deze richtlijn.

In paragraaf 2.3 is reeds toegelicht dat de bepalingen aangaande de toepassing van diergeneesmiddelen door dierenartsen uitvoering geven aan Europese regelgeving. Hieraan zijn geen nationale elementen toegevoegd.

§ 5: Ontvangen commentaren

5.1 Algemeen

Via de algemene consultatiewebsite van de rijksoverheid: www.internetconsultatie.nl en naar aanleiding van een informatiebijeenkomst hebben belanghebbenden hun visie kunnen geven op een concept van dit besluit. Hieronder zal op de hoofdpunten van de uitgebrachte reacties worden ingegaan, voor zover deze niet elders in deze nota van toelichting aan de orde komen.

Door diverse partijen is aangegeven dat het ontwerp-besluit op onderdelen verduidelijking of aanvulling behoeft. Mede naar aanleiding van deze reacties is het besluit redactioneel aangepast en verduidelijkt. De KNMvD merkt daarnaast op dat het

in dit besluit aanwijzen van alle toegestane ingrepen tot verwarring leidt omdat een deel van deze ingrepen niet door diergeneeskundigen maar (alleen) door houders van dieren wordt verricht. Deze ingrepen zouden in het Besluit houders van dieren aangewezen moeten worden. Er is bewust voor gekozen om in de artikelen 2.1 tot en met 2.6 van dit besluit alle toegestane ingrepen aan te wijzen. Dit uitgangspunt volgt uit de systematiek van de wet. In de wet is immers bepaald dat alle ingrepen in beginsel verboden zijn. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen ingrepen die door diergeneeskundigen, andere beroepsbeoefenaars of houders van dieren worden verricht. Het ligt daarom voor de hand om alle toegestane ingrepen centraal aan te wijzen, waarna wordt bepaald aan welke personen het verrichten van de betreffende ingrepen is toegestaan.

Naar aanleiding van opmerkingen van de KNMvD en de Belangenvereniging van Fabrikanten en Importeurs van Diergeneesmiddelen in Nederland (Fidin) is artikel 4.4 (ontwerp) vervallen.

5.2 Positie dierenarts

De Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD) merkt op dat dit besluit de basis vormt voor een versteviging van de positie van de dierenarts. Daarbij zou de nadruk moeten liggen op de onafhankelijke positie van de dierenarts ten opzichte van zijn opdrachtgever.

In de brief van de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 2011/12, 29 683, nr. 106) en de ‘Nota Dierenwelzijn en Diergezondheid; Een maatschappelijk geaccepteerde omgang met dieren’ (Kamerstukken II, 2011/12, 28 286, nr. 548) komt de wijze waarop een versteviging van de positie van de dierenarts moet worden bereikt, aan de orde. Ten eerste betreft dit realisatie van de één op één relatie in combinatie met een bedrijfsgezondheidsplan. De één op één relatie houdt in dat een veehouder in beginsel van één dierenarts diensten afneemt. In het bedrijfsgezondheidsplan zijn de adviezen opgenomen die de dierenarts aan de veehouder geeft met betrekking tot de gezondheid van diens dieren. Een en ander is thans verplicht gesteld op basis van regelingen van private kwaliteitssystemen en autonome productschapsverordeningen. Daarnaast wordt door de KNMvD gewerkt aan de ontwikkeling van een privaat kwaliteitssysteem. In dit systeem worden alle essentiële elementen voor professionalisering van de dierenarts verwerkt. Dit betreft onder andere structurele nascholing, collegiale intervisie en het ontwikkelen van professionele standaarden voor de dierenarts. De thans in ontwikkeling zijnde activiteiten die moeten bijdragen aan de versterking van de positie

van de dierenarts worden privaatrechtelijk, via zelfregulering, vormgegeven. Een en ander heeft daarom geen gevolgen voor dit besluit.

5.3 Aanscherping cascade

In de artikelen 5.1 en 5.2 is de zogenaamde cascade opgenomen. Dit heeft betrekking op diergeneesmiddelen die bij wijze van uitzondering onder andere voorwaarden dan waaronder zij zijn toegelaten bij dieren worden toegepast. De KNMvD merkt hierover op dat tot nu toe het begrip “diergeneeskundige noodzaak” als criterium voor de cascade werd gehanteerd. In de artikelen 5.1, eerste lid, en 5.2, eerste lid, is dit gewijzigd waardoor, conform de artikelen 10 en 11 van richtlijn 2001/82/EG, van de cascade gebruik kan worden gemaakt indien dit noodzakelijk is “teneinde deze dieren onaanvaardbaar lijden te besparen”.

Het is juist dat het met de artikelen 5.1 en 5.2 corresponderende artikel 22 van het Diergeneesmiddelenbesluit uitgaat van het begrip “diergeneeskundige noodzaak”. Dit is een breed begrip. Elk gebruik van diergeneesmiddelen kan ingegeven zijn door een diergeneeskundige noodzaak. Mede hierdoor is een ruime toepassing van diergeneesmiddelen, waaronder antibiotica, onder de cascade ontstaan.

De cascade voor de toepassing van diergeneesmiddelen geldt op grond van richtlijn 2001/82/EG (artikel 10, eerste lid, aanhef, en artikel 11, eerste lid, aanhef, van richtlijn 2001/82/EG) echter bij wijze van uitzondering op de normale toepassing van diergeneesmiddelen die is vastgesteld in de voorschriften bij de vergunning voor het in de handel brengen van het diergeneesmiddel. Daar is reden toe nu een toepassing van diergeneesmiddelen volgens de cascade ertoe leidt dat deze middelen worden toegediend aan andere dieren of voor andere aandoeningen dan waarvoor deze middelen zijn onderzocht en getest. Een uitzondering behoort evenwel met terughoudendheid te worden toegepast. Een ruim gebruik van de cascade ontneemt bovendien het nut aan onderzoeken door fabrikanten van diergeneesmiddelen naar de werkzaamheid en veiligheid van diergeneesmiddelen. Een gedegen farmaceutisch onderzoek kan niet worden vervangen door de expertise van de dierenarts.

In dit besluit zijn de artikelen 10 en 11 van richtlijn 2001/82/EG in overeenstemming met het kabinetsbeleid voor de implementatie van EU-richtlijnen 1-op-1 geïmplementeerd. Dat betekent dat de zinsnede “met name teneinde deze dieren onaanvaardbaar lijden te besparen” is overgenomen. Daarnaast is met deze aanpassing voldaan aan de toezegging die de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie in een brief aan de Tweede Kamer heeft gedaan om de mogelijkheid voor dierenartsen om in uitzonderingssituaties andere dan toegelaten antibiotica toe te passen in te perken (Kamerstukken II, 2010/11, 29 683, nr. 65).

5.4 Specialismen

Artikel 4.5 van de Wet dieren biedt de mogelijkheid om regels te stellen over specialismen binnen de diergeneeskunde. De KNMvD heeft verzocht tot het stellen van dergelijke regels. Het Besluit diergeneeskundigen strekt er echter toe dat de tot op heden ten aanzien van diergeneeskundigen geldende uitvoeringsregelgeving wordt omgevormd tot regelgeving onder de Wet dieren. Dit is een technische aanpassing. Bovendien is er thans onvoldoende noodzaak tot het stellen van regels omtrent specialismen, te meer het stellen van dergelijke regels zou leiden tot een verhoging van de administratieve lastendruk. Daarom worden thans geen regels gesteld ten aanzien van het reguleren van specialismen.

II Artikelsgewijs deel

Artikel 1.1

Teneinde een definitie van het begrip dierfysiotherapie te geven wordt aangegeven welke fysiotherapeutische handelingen onder dit begrip worden verstaan. Dit is van belang omdat slechts dierenartsen en dierfysiotherapeuten deze handelingen mogen verrichten. De definitie van het begrip dierfysiotherapie is naar aanleiding van opmerkingen van de Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie bij Dieren (NVFD) aangepast aan de actualiteit.

Tot op heden werden via de definitie van ongewervelden ook eencelligen onder het begrip ongewervelden gebracht. Eencelligen zijn niet langer in deze defninite opgneomen. De reden hiervoor is dat internationaal een zogenaamd 5-rijken systeem wordt gehanteerd. Deze vijf rijken zijn planten, dieren, eencelligen, paddenstoelen en schimmels. Omdat eencelligen een apart rijk vormen en niet tot het rijk van de dieren behoren, is het onjuist om dieren aan te merken als ongewervelden.

Er is een definitie opgenomen van specific pathogen free dier. Deze term wordt door de beroepsgroep gehanteerd om een dier aan te duiden dat gegarandeerd vrij is van vooraf bepaalde specifieke micro-organismen. Omdat er geen goed Nederlands equivalent van deze term is, is gekozen voor een Engelse aanduiding. Hetzelfde geldt overigens voor het gebruik van de term shockwave in de definitie van dierfysiotherapie.

Artikel 2.1

In dit artikel zijn algemene ingrepen opgenomen waarvan het verrichten is toegestaan.

In onderdeel a is het onvruchtbaar maken van dieren, met uitzondering van mannelijke varkens opgenomen. De reden voor de uitzondering van mannelijke varkens is dat aan het onvruchtbaar maken van mannelijke varkens aanvullende voorwaarden zijn verbonden. Daarom is deze ingreep opgenomen in het artikel dat de aanwijzing van toegestane ingrepen bij varkens bevat, artikel 2.3, onderdeel a.

Het aanwijzen van de keizersnede in onderdeel f heeft betrekking op de gevallen waarin deze lichamelijke ingreep wordt verricht teneinde een dier te verkrijgen dat niet is besmet met ongewenste kiemen als gevolg van een natuurlijke geboorte. In die gevallen zal in beginsel geen sprake zijn van diergeneeskundige noodzaak, waardoor het noodzakelijk is die handeling expliciet toe te staan.

Bepaalde diergeneesmiddelen worden met toepassing van een lichamelijke ingreep toegepast. Wanneer er sprake is van diergeneeskundige noodzaak voor het toepassen van het betreffende middel en het verrichten van de bijbehorende ingreep, is het verrichten van die ingreep ingevolge artikel 2.8, tweede lid, onderdeel a, van de wet, toegestaan. Derhalve worden die ingrepen niet in dit artikel aangewezen.

Artikel 2.2

De in de onderdelen b tot en met f aangewezen lichamelijke ingrepen bij gevogelte mogen op grond van artikel 7.1 met ingang van 1 januari 2021 niet meer worden uitgevoerd. In de Vrijstellingsregeling dierenwelzijn waren ten aanzien van de ingrepen die thans zijn opgenomen in de onderdelen d, e en f voorwaarden opgenomen waaronder ingrepen tot voornoemde datum mochten plaatsvinden. Deze voorwaarden worden nu in het besluit opgenomen als voorwaarden voor het verrichten van de ingrepen.

Door het Productschap Pluimvee en Eieren is voorgesteld de toegestane ingrepen bij pluimvee op onderdelen nader te preciseren. Deze suggestie is overgenomen. In de onderdelen b, c en e zijn de voorwaarden waaronder de betreffende ingrepen bij gevogelte mogen worden toegepast, verhelderd. Een voorbeeld is het verwijderen van de sporen bij mannelijke kippen, onderdeel c. Deze ingreep was alleen toegestaan bij dieren bestemd voor de fokkerij, waarbij nakomelingen gewoonlijk werden gehouden voor menselijke consumptie. Uit deze formulering bleek niet duidelijk dat onder dieren die bestemd zijn voor de fokkerij ook dieren, bestemd voor de vermeerdering begrepen kon worden. Daarom is dit thans expliciet opgenomen.

Artikel 2.3

In de onderdelen b en c zijn het verwijderen van een deel van de staart bij biggen en het door vijlen uniform verkleinen van hoektanden van biggen aangewezen. Aan het verrichten van voornoemde ingrepen zijn in de betreffende onderdelen opgesomde

voorwaarden verbonden. De Nederlandse Vakbond Varkenshouders (NVV) merkt op dat voornoemde voorwaarden in de praktijk niet werkbaar zijn. De voorwaarden strekken echter ter implementatie van onderdeel 8 van hoofdstuk I, van bijlage I bij richtlijn nr. 2008/120/EG[10]. De richtlijn biedt geen mogelijkheid af te wijken van de opgenomen voorwaarden.

Eén van voornoemde voorwaarden houdt in dat de ingrepen pas mogen worden toegepast in geval andere maatregelen, waaronder het aanpassen van omgevingsfactoren of beheerssystemen, niet werkzaam zijn gebleken. De KNMvD merkt op dat het aanpassen van omgevingsfactoren of beheerssystemen een verantwoordelijkheid van de houder is en derhalve niet in dit besluit opgenomen moet worden. In reactie hierop wordt opgemerkt dat de houder er inderdaad verantwoordelijk voor is dat voordat de betreffende ingrepen worden toegepast, andere maatregelen ter voorkoming van de ingreep worden genomen. Dat dergelijke maatregelen genomen zijn is echter ook een voorwaarde voor het verrichten van de ingrepen. De ingrepen mogen pas verricht worden indien andere maatregelen, waaronder de beschreven maatregelen, niet werkzaam zijn gebleken. Wanneer bijvoorbeeld een dierenarts één van deze ingrepen wil verrichten moet hij zich ervan vergewissen dat andere maatregelen ter voorkoming van de ingreep zijn genomen.

Artikel 2.4

Tijdens de consultatie is verzocht om ook het verrichten van uiercorrecties bij runderen als lichamelijke ingreep aan te wijzen. Zoals eerder aangegeven is het beleid omtrent ingrepen op de lange termijn gericht op het voorkomen van ingrepen. Daarom worden er thans geen nieuwe ingrepen toegestaan.

Artikel 2.5

Voor ooien behorende tot de rassen Suffolk, Hampshire Down en Clun Forest is het couperen van staarten als toegestane lichamelijke ingreep via onderdeel a van onderhavig artikel gecontinueerd. Een coupeerverbod voor schapen behorende tot die rassen zou leiden tot een achteruitgang van hun welzijn, veroorzaakt door hygiënische problemen als gevolg van hun lange, met wol bedekte staarten. De relevante organisaties van de vrijgestelde schapenrassen hebben zich gecommitteerd aan het initiëren van fokprogramma's gericht op halvering van de staartlengte voor 31 december 2027. In 2012 zijn de eerste fokresultaten meetbaar. Daarom vindt in het najaar van 2012 een evaluatie van de fokprogramma's plaats. Indien uit deze evaluatie blijkt dat door middel van het geïnitieerde fokbeleid geen reductie van de staartlengte wordt bewerkstelligd die overeenkomt met een halvering in 2027 of wanneer vanwege het geïnitieerde fokbeleid het couperen van staarten niet langer

[10] Richtlijn nr. 2008/120/EG van de Raad van de Europese Unie van 18 december 2008 tot vaststelling van minimumnormen ter bescherming van varkens (PbEU L 47).

noodzakelijk is, zal deze ingreep uit de lijst van toegestane handelingen worden verwijderd.

Zoals eerder toegelicht verdwijnt de mogelijkheid tot het verwijderen van bijklauwtjes bij honden, aangewezen als lichamelijke ingreep in onderdeel c, op 1 januari 2014. Vanaf deze datum is het verrichten van genoemde ingreep verboden.

Met onderdeel e worden lichamelijke ingrepen bij ongewervelden aangewezen. De achtergrond hiervan is dat de mate van aantasting van het welzijn van die dieren niet is vast te stellen, hetgeen een zinvolle afweging omtrent het al dan niet toestaan van afzonderlijke ingrepen onmogelijk maakt. Wel geldt bij het verrichten van de ingrepen het in artikel 2.7, eerste lid, opgenomen algemene voorschrift dat het dier niet onnodig letsel mag worden berokkend en dat het dier niet meer dan nodig is in zijn functioneren mag worden belemmerd.

Artikel 2.6
In dit artikel zijn de lichamelijke ingrepen aangewezen die ter identificatie van dieren zijn toegestaan.

Artikel 2.7
Via het tweede lid wordt het aantal te verrichten ingrepen die dienen ter identificatie van een dier beperkt tot twee. Indien reeds één ingreep ter identificatie verplicht of toegepast is, mag nog slechts één extra ingreep ter identificatie worden verricht. Zijn er echter twee ingrepen ter identificatie verplicht of reeds uitgevoerd, dan mogen geen verdere ingrepen ter identificatie worden verricht. Het aanbrengen van een oormerk (artikel 2.6, onderdeel c) in beide oren wordt overigens als twee separate ingrepen beschouwd.

Op grond van het derde lid is het in een drietal gevallen toegestaan een derde lichamelijke ingreep ter identificatie te verrichten. Deze uitzonderingen waren reeds toegestaan op grond van de Vrijstellingsregeling dierenwelzijn. In die regeling was ook opgenomen vanaf welke datum de ingrepen niet langer zijn toegestaan. Deze data zijn thans opgenomen in artikel 7.1. Hiermee wordt uiting gegeven aan het beleid ook deze ingrepen af te schaffen. Ten aanzien van een tweetal ingrepen wordt de datum vanaf welk moment de ingrepen niet langer zijn toegestaan, aangepast.

Dit betreft ten eerste de datum vanaf wanneer het verboden is als derde ingreep ter identificatie een oormerk bij een varken aan te brengen ten behoeve van herkenning van een dier bij het voederen in groepshuisvesting. Voor deze ingreep is thans nog geen praktisch uitvoerbaar en economisch haalbaar alternatief beschikbaar. Om de

sector de gelegenheid te geven alternatieven te ontwikkelen wordt de overgangstermijn van deze ingreep verlengd tot 1 juli 2014.

Daarnaast wordt het vriesbranden van runderen als derde ingreep ter identificatie toegestaan tot 1 juni 2015. Op dit moment geldt op grond van Europese regelgeving aangaande de identificatie van runderen de verplichting om runderen te identificeren door het aanbrengen van een tweetal oormerken. Het vriesbranden van runderen is dan een derde lichamelijke ingreep en is daarom op grond van artikel 2.7 als zodanig toegestaan. Op Europees niveau wordt thans gewerkt aan een herziening van de regelgeving ten aanzien van de identificatie van runderen. De voorziene wijzigingen strekken ertoe de identificatie van runderen ook op andere manieren dan door het aanbrengen van een tweetal oormerken mogelijk te maken. Hierbij kan gedacht worden aan de combinatie tussen een oormerk en een maagbolus. In geval van identificatie door middel van een maagbolus is er geen sprake van een lichamelijke ingreep. Het vriesbranden kan dan als tweede lichamelijke ingreep ter identificatie plaatsvinden. De verwachting is dat de herziening van de Europese regelgeving voor 1 juni 2015 gerealiseerd is. Tot het moment van realisatie van de herziening dient het vriesbranden als derde lichamelijke ingreep ter identificatie mogelijk te blijven.

Artikel 2.8

In dit artikel is een aantal diergeneeskundige handelingen aangewezen welke, mits zij beroepsmatig worden verricht, ook aan anderen dan geregistreerde diergeneeskundigen zijn toegestaan. De KNMvD is van mening dat onderhavig artikel niet in dit besluit maar in het Besluit houders van dieren opgenomen moet worden. Het betreft immers anderen dan dierenartsen en paraveterinairen die de in het artikel aangewezen diergeneeskundige handelingen, mits beroepsmatig, mogen uitoefenen. Artikel 2.8 creëert echter niet een bevoegdheid voor houders van dieren om de aangewezen handelingen uit te mogen oefenen maar voor personen die er hun bedrijf van maken dergelijke handelingen als dienst te verrichten. Zij kunnen dus worden ingeschakeld door dierhouders. Dit is de reden om artikel 2.8 niet in het Besluit houders van dieren op te nemen.

Door de Dierenbescherming wordt gevraagd waarom er geen deskundigheidseisen worden gesteld aan diegenen die op grond van artikel 2.8 bevoegd zijn de in het artikel aangewezen diergeneeskundige handelingen te verrichten. In reactie hierop wordt opgemerkt dat aan de mogelijkheid tot het verrichten van diergeneeskundige handelingen op twee manieren voorwaarden kunnen worden gesteld. Ten eerste kunnen voorwaarden worden gesteld aan de handeling zelf. Daarnaast kunnen ook voorwaarden worden gesteld aan degene die de handeling verricht. Het verrichten van de in artikel 2.8 aangewezen diergeneeskundige handelingen vereist geen bijzondere deskundigheid of vaardigheid. De kwaliteit van het verrichten van deze handelingen is

voldoende geborgd wanneer deze handelingen worden verricht door personen die dit beroepsmatig doen. Deze personen verrichten de betreffende handelingen routinematig en hebben daardoor voldoende vaardigheid en kunde om de handelingen te kunnen verrichten. Om deze reden zijn aan de verrichter van de aangewezen handelingen geen deskundigheidseisen gesteld. Teneinde het welzijn van dieren te borgen zijn er evenwel specifieke voorwaarden aan het verrichten van bepaalde ingreep gesteld. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 4.2.3.6.3 van de memorie van toelichting bij het voorstel voor een Wet dieren (Kamerstukken II, 2007/08, 31 389, nr. 3).

De Dierenbescherming merkt daarnaast op dat onderdeel b, het inbrengen van een injectienaald bij vissen een nieuw toegestane handeling is. Dit zou leiden tot een onaanvaardbaar lager beschermingsniveau van het welzijn van vissen. In tegenstelling tot de veronderstelling van de Dierenbescherming was het inbrengen van een injectienaald bij dieren op grond van de tot op heden geldende regelgeving al aangewezen als toegestane ingreep. Daarnaast was bepaald dat derden, mits beroepsmatig, deze handeling bij vissen mochten verrichten. In deze systematiek zijn geen wijzigingen aangebracht.

Onderdeel f voorziet in een nieuwe bevoegdheid voor personen die in het kader van de uitoefening van hun bedrijf die diergeneeskundige handelingen verrichten. Zij mogen, mits dit gebeurt in opdracht van de houder, bloed afnemen bij pluimvee. In de praktijk is gebleken dat er behoefte aan deze mogelijkheid is. Op bepaalde pluimveehouderijen wordt op grote schaal bloed afgenomen bij pluimvee om bepaalde onderzoeken te kunnen verrichten. Op grond van de tot op heden geldende regelgeving was het de houder al toegestaan bloed af te nemen bij zijn pluimvee. Vanwege het grote aantal dieren waarbij bloed wordt afgenomen, is de houder echter genoodzaakt derden in te schakelen. Via het nieuwe onderdeel f, wordt dit mogelijk gemaakt. Het afnemen van bloed bij pluimvee door derden is evenwel niet toegestaan indien de handeling op grond van andere regelgeving door anderen dan deze derden moet geschieden. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn ingeval van het afnemen van bloed in het kader van een monitoringsprogramma van een besmettelijke dierziekte. Het kan dan noodzakelijk zijn dat de kwaliteit van het bloedmonster geborgd is of dat aanvullend interpretatie van een klinisch beeld plaats vindt. Dit kan een reden zijn om te bepalen dat de bloedafname door een dierenarts moet gebeuren. Tot op heden was in de regelgeving over ingrepen opgenomen in welke gevallen het afnemen van bloed bij pluimvee door anderen dan dierenartsen niet was toegestaan. Deze systematiek is in dit besluit niet overgenomen omdat de benodigde flexibiliteit niet geborgd kan worden. Vanaf heden is slechts in de specifieke regelgeving over het afnemen van bloed bij pluimvee, waaronder bijvoorbeeld productschapsverordeningen, opgenomen in welke gevallen alleen de dierenarts deze handeling mag verrichten.

De Bond Pakara benadrukt in haar reactie dat het afnemen van bloed bij papegaaien voorbehouden moet blijven aan daartoe geregistreerde diergeneeskundigen. Opgemerkt wordt dat via het nieuwe onderdeel f geen bevoegdheden ten aanzien van het afnemen van bloed bij papegaaien worden gecreëerd. De reikwijdte van dit onderdeel is immers beperkt tot pluimvee.

De Nederlandse Varkenshoudersbond heeft verzocht het afnemen van bloed ook toe te staan bij varkens. Daarnaast verzoekt de bond ook het euthanaseren van varkens door anderen dan de dierenarts toe te staan. In reactie hierop wordt opgemerkt dat het afnemen van bloed bij en euthanaseren van varkens een bijzondere mate van deskundigheid en vaardigheid vereist welke uitsluitend bij daartoe opgeleide diergeneeskundigen aanwezig is. Daarom zal niet worden toegestaan dat derden deze handelingen beroepsmatig verrichten.

Ten aanzien van onderdeel g wordt het volgende opgemerkt. Op grond van artikel 2.19 van de wet wordt voor het in de handel brengen van een diergeneesmiddel een vergunning verleend. De vergunning kan voorschriften bevatten die zijn gericht tot een ieder die het diergeneesmiddel toepast. Via de voorschriften wordt onder meer geregeld door wie het geneesmiddel mag worden toegepast, bij welke diersoort en op welke wijze. Het toepassen van een diergeneesmiddel is een diergeneeskundige handeling. Derhalve is het beroepsmatig toepassen van diergeneesmiddelen, op grond van artikel 2.9, eerste lid, van de wet in beginsel verboden aan anderen dan geregistreerde diergeneeskundigen. Met dit onderdeel wordt geregeld dat dit verbod niet geldt voor een ieder waaraan het toepassen op grond van de verleende vergunning voor het betreffende diergeneesmiddel is toegestaan. Tevens is het aan de betreffende persoon toegestaan de voor een toepassing van dat geneesmiddel toegestane ingreep te verrichten, maar slechts voor zover de toediening subcutaan of intramusculair plaatsvindt. Overigens is het toepassen van een diergeneesmiddel niet toegestaan indien het middel op grond van andere regelgeving door een ander, bijvoorbeeld een dierenarts, moet worden toegepast. Het is bijvoorbeeld denkbaar dat in de veterinaire regelgeving is bepaald dat bepaalde vaccins die worden ingezet in het kader van besmettelijke dierziekten door dierenartsen moeten worden toegepast omdat het voor de algemene diergezondheid van groot belang is dat de vaccins op de juiste wijze worden toegepast, terwijl dat vaccin voordat de verplichte vaccinatie van kracht werd wel door anderen dan geregistreerde diergeneeskundigen mocht worden toegediend.

Door de gekozen systematiek van onderdeel g zal het ook mogelijk worden dat de houder van pluimvee derden kan inschakelen bij de vaccinatie van pluimvee. Ook hier geldt dat in de praktijk is gebleken dat er behoefte aan deze mogelijkheid bestaat

omdat op bepaalde pluimveehouderijen op grote schaal dieren worden gevaccineerd waardoor de houder genoodzaakt is derden in te schakelen. In reactie op de KNMvD wordt opgemerkt dat aan het vaccineren van pluimvee door de houder en door hem ingeschakelde derden zullen evenwel aanvullende voorwaarden worden gesteld.

De Fidin vraagt of aan het toepassen van diergeneesmiddelen door derden, zoals nu voorzien in onderdeel g, de eis wordt verbonden dat dit slechts is toegestaan onder verantwoordelijkheid van de dierenarts. In reactie hierop wordt opgemerkt dat het verrichten van deze diergeneeskundige handeling slechts mag worden verricht in opdracht van de houder. Doordat de dierenarts middelen ten behoeve van de houder voorschrijft, is de betrokkenheid van de dierenarts geborgd. Daarnaast geldt dat het toepassen van diergeneesmiddelen door derden slechts zal worden toegestaan ten aanzien van die diergeneesmiddelen waarvan de toepassing geen bijzondere deskundigheid of vaardigheid eist.

Artikelen 3.1 tot en met 3.3

In het eerste lid van artikel 3.1 zijn de eisen neergelegd waar een dierenartsassistent aan moet voldoen om te worden toegelaten tot de in het tweede lid van dit artikel opgenomen diergeneeskundige handelingen. Nieuw in dit verband is onderdeel b van het tweede lid. Op grond van dit onderdeel is het de dierenartsassistent toegestaan die diergeneesmiddelen toe te passen ten aanzien waarvan in de vergunningvoorschriften van het betreffende middel is bepaald dat toediening door dierenartsassistenten is toegestaan. Dit maakt het mogelijk om per middel een gedegen afweging te maken over de toepassing door een dierenartsassistent. In de vergunningvoorschriften van tot op heden UDD-gekanaliseerde diergeneesmiddelen, zoals een infuus met een fysiologische zoutoplossing, kan bijvoorbeeld bepaald worden dat dit ook door dierenartsassistenten toegepast mag worden. Een en ander zal in het kader van de diergeneesmiddelenregelgeving onder de Wet dieren nader worden vormgegeven.

In artikel 3.2 is bepaald dat bepaalde diergeneeskundige handelingen door een dierenartsassistent slechts worden verricht ofwel onder leiding en in directe aanwezigheid van ofwel op aanwijzing en onder controle van een dierenarts. Het toepassen van diergeneesmiddelen teneinde een dier te verdoven of bedwelmen mag ingevolge dit artikel bijvoorbeeld slechts onder leiding en in directe aanwezigheid van een dierenarts worden uitgevoerd. Bepaalde behandelingen vereisen niet de directe aanwezigheid van een dierenarts. In die gevallen kan volstaan worden met beperktere betrokkenheid van de dierenarts. Een dierenartsassistent mag met enige zelfstandigheid bijvoorbeeld een dier onderzoeken. De dierenarts hoeft bij dit onderzoek niet in dezelfde ruimte aanwezig te zijn. Wel moet de dierenarts ten alle tijde geraadpleegd kunnen worden en het onderzoek kunnen controleren. In die

gevallen kan worden volstaan met het verrichten van die handelingen op aanwijzing en onder controle van een dierenarts.

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.12
Met deze artikelen is geregeld dat personen die een opleiding tot dierenartsassistent, embryotransplanteur of dierenarts volgen, zijn toegelaten tot het verrichten van diergeneeskundige handelingen in het kader van en gedurende die opleiding.

Artikelen 3.4 en 3.5
Tot de fysiotherapie bij dieren worden ingevolge artikel 3.4 personen toegelaten die in het bezit zijn van het getuigschrift dat vereist is voor de uitoefening van de humane fysiotherapie. Verder is vereist dat een aanvullende opleiding met goed gevolg is afgerond. Bij ministeriële regeling zullen eisen worden gesteld waaraan deze opleiding dient te voldoen.

Dierfysiotherapeutische handelingen mogen alleen worden verricht na een verwijzing door een dierenarts. Dit is geregeld in artikel 3.5.

Artikelen 3.6 en 3.7
De artikelen 3.6 en 3.7 bevatten regels met betrekking tot het winnen en overzetten van embryo's. Degene die de kwalificatie van embryotransplanteur of embryotransplanteur/-winner heeft behaald wordt toegelaten tot het verrichten van de in artikel 3.6, tweede lid genoemde handelingen. Het betreft handelingen met betrekking tot het winnen en overzetten van embryo's of eicellen en het toepassen van bepaalde diergeneesmiddelen die in dit kader nodig zijn.

Omdat de onmiddellijke aanwezigheid van een dierenarts niet noodzakelijk wordt geacht is in artikel 3.7, eerste lid, bepaald dat de handelingen die de embyotransplanteur mag verrichten, geschieden op aanwijzing en onder de controle van een dierenarts. Overigens kunnen op grond van het tweede lid van dit artikel bij ministeriële regeling regels worden gesteld over de wijze waarop de dierenarts wordt geïnformeerd over de verrichte handelingen.

Artikelen 3.9 en 3.10
Op grond van artikel 3.9 kan de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie personen of categorieën van personen toelaten om in het kader van het weren en bestrijden van besmettelijke dierziekten bepaalde diergeneeskundige handelingen te verrichten. Die toelating heeft een maximale duur van één jaar.

Verder kunnen slechts personen worden aangewezen die voldoen aan de voorwaarden die voor de toelating tot het verrichten van die handeling op grond van het tweede lid

kunnen worden gesteld. Ook kunnen bij ministeriële regeling nadere regels worden gesteld over de gevallen waarin, de wijze waarop en de periode waarin de handelingen worden verricht en de betrokkenheid van de dierenarts bij het verrichten van de betreffende handelingen. Specifieke regels per activiteit worden bij ministeriële regeling gesteld, omdat niet kan worden voorzien welke dierziekten zich in de toekomst zullen voordoen en welke opleidingseisen en andere voorwaarden er aan een toelating moeten worden gesteld.

Artikel 3.11

Op grond van dit artikel kan de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie diergeneeskundigen toelaten die buiten Nederland de bevoegdheid tot uitoefening van de diergeneeskunde in volle of beperkte omvang hebben verkregen. Dit artikel is dus zowel van toepassing op dierenartsen als op paraveterinairen. Overigens ziet dit artikel op de toelating van dierenartsen en paraveterinairen uit derde landen.

In het tweede lid is bepaald dat het regime dat op grond van de wet voor dierenartsen geldt, ook van toepassing is op dierenartsen uit derde landen die op grond van dit artikel worden toegelaten.

Artikelen 3.13 tot en met 3.17

Deze artikelen voorzien in procedurele regels met betrekking tot de toelating van paraveterinairen. Dit betreft regels met betrekking tot de aanvraag van een toelating, het doorgeven van wijzigingen van, onder andere bij de aanvraag verstrekte, gegevens en de intrekking van de toelating. Ook voorziet artikel 3.16 in een basis om bij ministeriële regeling nadere regels te stellen over de aanvraag van de toelating en het doorgeven van wijzigingen van bepaalde gegevens.

In artikel 3.17 is een aantal bepalingen van overeenkomstige toepassing verklaard op de toelating van paraveterinairen die in het kader van de georganiseerde dierziektebestrijding worden toegelaten. Reden hiervoor is dat ingeval van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt niet het normale toelatingsregime gevolgd wordt, vanwege de grote spoed die met de bestrijding van een besmettelijke dierziekte gepaard gaat. Het is evenwel wenselijk dat bepaalde gegevens worden doorgegeven, de mogelijkheid tot intrekking van de toelating bestaat en nadere regels ten aanzien van de toelating kunnen worden gesteld.

Artikel 3.18

Op grond van dit artikel worden, ter uitvoering van EU-rechtshandelingen, regels gesteld over het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen en de toelating daartoe, die betrekking hebben op beroepskwalificaties en diensten. Dit dient

om ter uitvoering van richtlijn 2005/36/EG regels te kunnen stellen over tijdelijke en incidentele dienstverrichting door diergeneeskundigen uit andere lidstaten. Dit zijn dierenartsen of paraveterinairen die gevestigd zijn in een andere lidstaat maar tijdelijk of incidenteel in Nederland werkzaam zijn. Aan deze vorm van dienstverrichting mogen op grond van richtlijn 2005/36/EG in beginsel geen beperkingen, zoals het eisen van een toelating of registratie, worden verbonden. Wel kunnen lidstaten, ingevolge artikel 7 van deze richtlijn, een zogenoemde melding vooraf van deze dienstverrichters vragen. Dit houdt in dat de dienstverrichter zich voorafgaand aan de eerste dienstverlening aanmeldt door middel van een schriftelijke verklaring. Lidstaten kunnen bepalen dat die verklaring vergezeld moet gaan van documenten met betrekking tot de kwalificatie van de dienstverrichter. In de Regeling diergeneeskundigen zal, op grond van artikel 33, tweede lid, van de Algemene wet erkenningen EG-beroepskwalificaties, de eis tot het doen van een melding vooraf worden opgenomen. Op grond van artikel 4.1 van de Wet dieren is het echter slechts toegestaan beroepsmatig diergeneeskundige handelingen te verrichten wanneer men daartoe is toegelaten. In de Regeling diergeneeskundigen zal worden opgenomen dat het doen van de melding vooraf wordt gelijkgesteld aan de toelating op grond van artikel 4,1 van de wet. Hiermee wordt overeenkomstig de eisen van richtlijn 2005/36/EG voorkomen dat er beperkingen worden gesteld aan tijdelijke of incidentele dienstverrichting, terwijl het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen op grond van de Wet dieren mogelijk wordt gemaakt. Gevolg hiervan is ook dat de tijdelijke en incidentele dienstverrichters worden gebracht onder de werking van het tuchtrecht zoals opgenomen in artikel 4.2 van de wet. Overigens is in artikel 24 van de Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties geregeld dat tijdelijke en incidentele dienstverrichters zijn vrijgesteld van registratieplichten. Deze dienstverrichters zijn daarmee vrijgesteld van registratie in het diergeneeskunderegister.

Artikelen 4.1 tot en met 4.4

De artikelen 4.1 tot en met 4.4 zien op de registratie van dierenartsen in het diergeneeskunde register, bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van de wet.

Artikel 4.2 ziet op het doorhalen van een registratie in het register. In artikel 4.3, tweede lid, van de wet is al bepaald dat een inschrijving in het register (tijdelijk of definitief) wordt doorgehaald als de bevoegdheid tot het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen krachtens een onherroepelijk geworden rechterlijke of tuchtrechtelijke uitspraak is ingetrokken. Aanvullend is in artikel 4.2, eerste lid, bepaald dat een persoon ook wordt doorgehaald wanneer deze het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen heeft beëindigd. Daarnaast in het tweede lid van dit artikel de bevoegdheid gecreëerd om een registratie door te halen

wanneer de bij de aanvraag verstrekte gegevens zodanig onjuist of onvolledig blijken dat bij correcte kennis van zaken een andere beslissing zou zijn genomen.

Op grond van artikel 4.4 kunnen regels worden gesteld over, onder andere, de aanvraag en de bescheiden die in dit kader moeten worden overlegd. In de praktijk blijkt dat afgestudeerde diergeneeskundigen hun diploma vaak niet kunnen aanleveren wanneer zij zich in het register willen inschrijven. Het is gewenst dat zij in plaats van hun diploma een getuigschrift kunnen aanleveren waaruit blijkt dat de opleiding met succes is afgerond. Het diploma dient vervolgens binnen drie maanden als nog aangeleverd te worden. Indien dit, na herhaaldelijk rappelleren niet gebeurt, wordt de registratie doorgehaald omdat de bij de aanvraag verstrekte gegevens onvolledig zijn en bij het ontbreken van een diploma de betreffende persoon niet zou zijn ingeschreven.

Artikelen 4.5 en 4.6

Deze artikelen betreffen de registratie van paraveterinairen in het diergeneeskunderegister. In het geval van de paraveterinaire beroepen voorziet het besluit in een ambtshalve registratie. De reden voor deze ambtshalve registratie is gelegen in de systematiek van artikel 4.3 van de wet. In het eerste lid van dit artikel is bepaald dat de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie een register bijhoudt waarin twee categorieën van personen worden opgenomen. Ten eerste betreft dit personen die een opleiding op het gebied van de diergeneeskunde met goed gevolg hebben afgerond. Uit de definitiebepaling van dierenartsen in artikel 1.1 in samenhang met het eerste lid van artikel 4.1 van de wet blijkt dat dierenartsen die in het register zijn opgenomen, automatisch zijn toegelaten tot het verrichten van diergeneeskundige handelingen. Daarom is in de artikelen 4.1 tot en met 4.4 van dit besluit voorzien in bepalingen ten aanzien de registratie van dierenartsen. Daarnaast worden ingevolge artikel 4.3, eerste lid, van de wet andere personen die worden toegelaten tot het beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen in het register opgenomen. Dit betreft de zogenaamde paraveterinairen. Blijkens het genoemde lid voorziet de wet ten aanzien van paraveterinairen in een toelating alvorens zij in het register kunnen worden opgenomen. Met de artikelen 3.13 tot en met 3.17 van dit besluit wordt de toelating van paraveterinairen geregeld. Teneinde de administratieve lasten te beperken is vervolgens voorzien in een ambtshalve registratie van toegelaten paraveterinairen. Deze registratie geschiedt na toelating van de betreffende paraveterinair en op basis van de bij de toelating aangeleverde gegevens en bescheiden.

Artikel 4.6 voorziet, evenals artikel 4.2 ten aanzien van dierenartsen, in de mogelijkheid de registratie in het diergeneeskunderegister door te halen. Enig verschil

is dat de registratie van paraveterinairen ook doorgehaald wordt, in het geval dat de toelating tot de uitoefening van het beroep krachtens artikel 3.15 is ingetrokken.

Artikel 4.7 en 4.8

De artikelen 4.7 en 4.8 bevatten bepalingen omtrent de opname van gegevens in en de verstrekking van gegevens uit het diergeneeskunderegister. Tot 2010 werd het diergeneeskunderegister beheerd door de Nederlandse Voedsel en WarenAutoriteit. In 2010 is het beheer van dit register overgegaan naar het Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg (Stcrt 2010, nr. 9044). In 2012 is het registratieproces gewijzigd als gevolg waarvan het register gekoppeld kon worden aan de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (Stcrt 2011, nr. 22448). Bij de totstandkoming van deze aanpassingen is de gegevensverwerking die plaatsvindt in het kader van het diergeneeskunderegister getoetst aan en in overeenstemming gebracht met de eisen die de Wet bescherming persoonsgegevens hieromtrent stelt. In de bepalingen betreffende het diergeneeskunderegister onder de Wet dieren zijn inhoudelijk geen wijzigingen aangebracht ten opzichte van de bepalingen zoals deze onder de WUD tot op heden golden.

Het eerste lid van artikel 4.7 is bepaald welke gegevens in ieder geval in het diergeneeskunderegister worden opgenomen.
Daarnaast is in het tweede lid van dit artikel bepaald dat in het register aantekening wordt gehouden van een tweetal zaken. Ten eerste betreft dit een eventuele gedeeltelijke ontzegging van de bevoegdheid tot het verrichten van diergeneeskundige handelingen. Ingeval van een gehele ontzegging van de bevoegdheid wordt een registratie op grond van artikel 4.3, tweede lid, van de wet doorgehaald. Ook een gedeeltelijke ontzegging van de bevoegdheid dient echter kenbaar te zijn. Daarom wordt hiervan aantekening in het register gehouden. Daarnaast wordt aantekening gehouden van eventuele voorwaarden of beperkingen waaronder een toelating is verleend. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen wanneer een paraveterinair uit een andere lidstaat in Nederland het beroep wil uitoefenen, maar slechts bevoegd is tot uitoefenen van een gedeelte van het beroep. Omdat een dergelijke beperkte toelating kenbaar dient te zijn, wordt ook hiervan aantekening in het register gehouden.

Uit artikel 4.8 blijkt dat aan de betrokkene die in het register staat ingeschreven op diens verzoek alle gegevens die ten aanzien van de betreffende persoon zijn opgenomen, worden medegedeeld. Derden kunnen echter niet alle in het register opgenomen gegevens inzien. Iedere persoon die in het register wenst na te gaan of een bepaalde dierenarts of paraveterinair bevoegd is tot de uitoefening van de diergeneeskunde, kan door een gerichte zoekopdracht op basis van registratienummer of naam van die dierenarts of paraveterinair, in combinatie met diens geboortedatum of vestigingsplaats dan wel woonplaats, de betreffende dierenarts of paraveterinair in

het register zoeken. Uit het register is dan enkel kenbaar of een persoon in het register ingeschreven staat, en zo ja, de achternaam en initialen, het geslacht, de beroepsgroep, de adresgegevens van de praktijk en eventuele aantekeningen die ten aanzien van de betreffende persoon in het register zijn opgenomen. Het persoonlijk woonadres, het opgegeven e-mailadres, de nationaliteit en meer gedetailleerde gegevens zijn niet voor derden openbaar. Wel kunnen deze gegevens door de Nederlandse Voedsel en WarenAutoriteit gebruikt worden in het kader van toezicht op de naleving van het bij of krachtens de wet bepaalde.

Artikelen 5.1, 5.2 en 5.5
Deze artikelen hebben betrekking op diergeneesmiddelen die bij wijze van uitzondering bij dieren worden toegepast om onaanvaardbaar lijden te besparen (cascade), de administratie van een dergelijke toepassing en de administratie van toepassing van diergeneesmiddelen in het algemeen.

Artikel 5.1 geldt voor toepassing bij dieren die niet voor de productie van levensmiddelen worden gehouden en artikel 5.2 geldt voor toepassing bij dieren die voor de consumptie worden gehouden of producten van dieren, waaronder producten van paardachtigen, die na een voldoende wachttijd voor de consumptie geschikt worden geacht.

De toepassing van deze diergeneesmiddelen vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de dierenarts in afwijking van de voorschriften bij de vergunning voor het in de handel brengen van een diergeneesmiddel. Bij deze vergunning is een afweging gemaakt van de risico's en de voordelen van het diergeneesmiddel en zijn de in de aanvraag opgenomen specifieke toepassingen en omstandigheden van de toepassing betrokken, zoals de diersoort, de aandoening waarbij het diergeneesmiddel werkzaam is en de toepassingswijze. De voorschriften bij de vergunning zijn gericht op het verminderen van de risico's die zich onder deze omstandigheden voordoen. De voorschriften zijn op de verpakking en in de bijsluiter vermeld. Wanneer het diergeneesmiddel onder andere omstandigheden wordt toegepast dan op de verpakking of in de bijsluiter is vermeld, is de dierenarts daarvoor verantwoordelijk.

Ruimhartige toepassing van diergeneesmiddelen onder de cascade, zeker ingeval van antibiotica, in de artikelen 5.1, 5.2 en 5.3 is dan ook niet in overeenstemming met de aard van de artikelen 10 en 11 van richtlijn 2001/82/EG, die regelen dat een diergeneesmiddel of een humaan geneesmiddel bij wijze van uitzondering mag worden toegepast onder andere voorwaarden dan die waaronder het diergeneesmiddel in de handel is gebracht. Ook artikel 2.8, tweede lid, onderdeel d, van de Wet dieren heeft het oogmerk om slechts in daartoe aangewezen gevallen van de voorschriften verbonden aan een vergunning voor het in de handel brengen van een

diergeneesmiddel af te wijken. Toepassing anders dan op de verpakking is vermeld, is derhalve slechts toegestaan in een geval als bedoeld in de artikelen 5.1 tot en met 5.3.

De volgende diergeneesmiddelen komen voor toepassing in aanmerking (artikel 5.1, eerste lid, en artikel 5.2, eerste lid):
- diergeneesmiddelen waarvoor een vergunning voor het in de handel brengen is verleend door de Europese Commissie of door de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en die voor toepassing bij een andere diersoort of een andere aandoening in aanmerking komen dan waarvoor de vergunning is verleend,
- diergeneesmiddelen waarvoor in een andere lidstaat van de Europese Unie of een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte een vergunning voor het in de handel brengen van het diergeneesmiddel is verstrekt,
- geneesmiddelen die in de handel zijn gebracht voor humaan gebruik en
- diergeneesmiddelen die ex tempore worden bereid als bedoeld in artikel 1.1 van het Besluit diergeneesmiddelen[11].

Artikel 5.1, tweede en derde lid, en artikel 5.2, tweede en derde lid, regelen de keuze die gemaakt moet worden tussen de daarvoor in aanmerking te nemen diergeneesmiddelen. Een diergeneesmiddel dat ingevolge een vergunning van de Europese Commissie of de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie in de handel mag worden gebracht, komt als eerste in aanmerking. Indien zo'n diergeneesmiddel niet beschikbaar is, kunnen zowel een humaan geneesmiddel als een diergeneesmiddel dat in een andere lidstaat van de Europese Unie of een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte op de markt wordt gebracht in aanmerking komen. Het toepassen van een ex tempore bereid diergeneesmiddel is de laatste keuze.

Artikel 5.1, vierde lid, en artikel 5.2, vierde lid, hebben betrekking op de vraag wie het diergeneesmiddel mag toepassen.
Dit lid staat toe dat een dierenarts beziet of in het betrokken geval, waarin volgens de bijsluiter of het etiket toepassing van het diergeneesmiddel of het geneesmiddel voor humane toepassing aan een dierenarts of een arts is voorbehouden, het diergeneesmiddel onder zijn verantwoordelijkheid door een ander kan worden toegepast. Dit kan de houder van dieren zijn.

[11] Een formule voor de bereiding van een diergeneesmiddel die in een apotheek volgens voorschrift van een dierenarts (formula magistralis) of volgens de voorschriften van een farmacopee (formula officinalis) voor een bepaald dier of een kleine groep dieren wordt vervaardigd en voor directe verstrekking aan een eindgebruiker, waaronder de betrokken houder van dieren, is bestemd.

Artikelen 5.1, vijfde en zesde lid, en artikel 5.2, zevende lid, bevatten bepalingen voor de toepassing van diergeneesmiddelen bij paardachtigen. Op een paardachtig dier dat volgens het zogenoemde “paardenpaspoort” (een registratie volgens verordening (EG) nr. 504/2008[12]) niet voor menselijke consumptie bestemd is en waarvan de producten niet voor menselijke consumptie zijn bestemd zijn het eerste tot en met vierde lid van artikel 5.1 van toepassing(artikel 5.1, vijfde lid). Ten aanzien van een paardachtig dier dat volgens het zogenoemde “paardenpaspoort” wel voor menselijke consumptie bestemd is of waarvan de producten voor menselijke consumptie bestemd zijn geldt een wachttijd van zes maanden voordat het dier met het oog op consumptie mag worden geslacht of andere producten, zoals paardenmelk, in de handel mogen worden gebracht (artikel 5.2, zevende lid).

Artikel 5.2, vijfde lid, leidt ertoe dat de dierenarts geen diergeneesmiddelen mag voorschrijven bij dieren die voor de productie van levensmiddelen bestemd zijn, waarvan de farmacologisch werkzame stof niet in de Bijlage, Tabel I, bij verordening (EU) 37/2010[13] is opgenomen. De dierenarts bepaalt een wachttijd die ten minste de in het vijfde lid bepaalde wachttijd bedraagt. De Nederlandse Vereniging van Viskwekers heeft gevraagd naar de achtergrond van de wachttijd voor visvlees. Deze wachttermijn is afkomstig uit artikel 11, tweede lid van richtlijn 2001/82 en is in het vijfde lid één op één geïmplementeerd.

Op grond van artikel 5.2, zesde lid, zullen bij ministeriële regeling regels worden gesteld die ertoe strekken dat de dierenarts alle gegevens met betrekking tot de toepassing van diergeneesmiddelen bijhoudt in een administratie. Dit is het register, bedoeld in artikel 10, tweede en derde alinea, van richtlijn 96/23/EG. Deze richtlijn stelt regels met betrekking tot de controle op stoffen in dieren die voor de productie van levensmiddelen bestemd zijn. De controle is met name gericht op niet toegestane stoffen, diergeneesmiddelen, waaronder stoffen met anabole werking, andere in het milieu aanwezige stoffen en contaminanten (Bijlage I bij richtlijn 96/23/EG). Artikel 10, derde alinea, van deze richtlijn bevat bepalingen inzake een door de veehouder bij te houden register inzake de toepassing van diergeneesmiddelen. Uit het register blijkt wanneer welke diergeneesmiddelen bij de op het bedrijf aanwezige dieren zijn toegepast. De dierenarts neemt de gegevens in het register van de houder van het dier op. In artikel 5.2, zesde lid, wordt de term “administratie” gebruikt en de term “register” vermeden om verwarring met de onder de Diergeneesmiddelenwet gebruikelijke term “registratie” van diergeneesmiddelen te voorkomen.

[12] Verordening (EG) nr. 504/2008 van de Europese Commissie van 6 juni 2008 ter uitvoering van de Richtlijnen 90/426/EEG en 90/427/EEG van de Raad wat betreft methoden voor de identificatie van paardachtigen (PbEU 2008, L 149).
[13] Verordening (EU) nr. 37/2010 van de Europese Commissie van 22 december 2009 betreffende farmacologisch werkzame stoffen en de indeling daarvan op basis van maximumwaarden voor residuen in levensmiddelen van dierlijke oorsprong (PbEU 2010, L 15).

Artikel 5.5, eerste lid, bepaalt dat de Minister van Economische Zaken, Landbouw, en Innovatie regels stelt over de administratie van dierenartsen.
De regels voor de administratie bij de dierenarts en de administratie bij de houder worden op elkaar afgestemd en zodanig conform richtlijnen 96/23/EG en 2001/82/EG geïmplementeerd dat er zo weinig mogelijk administratieve lasten optreden.
In de nota van toelichting bij het Besluit diergeneesmiddelen is een administratieve lastenberekening van de administraties in de keten van vervaardiging tot het toepassen van diergeneesmiddelen opgenomen.
Het doel van het administreren van gegevens is het verkrijgen van inzicht in de op het bedrijf aanwezige en bij dieren toegepaste diergeneesmiddelen. Dit is van belang om te voorkomen dat de wachttijden voor het slachten van dieren niet in acht worden genomen en om inzicht te krijgen in de mate waarin bepaalde diergeneesmiddelen, zoals antibiotica, in de dierhouderij voorkomen.
Met deze administratie is het gebruik van diergeneesmiddelen op de verschillende houderijen na te gaan en onderling te vergelijken. Aan de hand daarvan kunnen maatregelen worden genomen om bijvoorbeeld het gebruik te verminderen van diergeneesmiddelen die resistentie van bacteriën tegen antibiotica bij mensen veroorzaken.
Artikel 5.5, tweede lid, bepaalt dat de dierenarts verplicht kan worden gegevens te verstrekken aan een gecentraliseerd registratiesysteem.

Door de Fidin en de KNMvD is een aantal opmerkingen bij deze artikelen gemaakt.

De Fidin heeft een opmerking gemaakt over de gebruikte terminologie in de artikelen 5.1, eerste lid en 5.2, eerste lid. In de aanhef van beide leden is opgenomen dat bepaalde diergeneesmiddelen bij uitzondering bij dieren mogen worden toegepast om onaanvaardbaar lijden te besparen. In onderdeel b van deze beide leden is bepaald dat dit, onder andere, middelen waarvoor een handelsvergunning in het kader van de Geneesmiddelenwet is verleend, kan betreffen. In artikel 1 van de Wet dieren is de definitie van diergeneesmiddel verbonden aan de toepassing van het middel bij dieren. Dat in het geval van de artikelen 5.1 en 5.2 het betreffende middel is toelaten als geneesmiddel is daarvoor niet van belang. Om deze reden is in de aanhef van beide artikelen het begrip diergeneesmiddel gebruikt.

Voorts maken de Fidin en de KNMvD een opmerking over het begrip “register”, zoals dit voorkwam in het ontwerp van artikel 5.2, tweede lid, in relatie tot het begrip “administratie” in artikel 5.5.
Artikel 11, vierde lid, van richtlijn 2001/82/EG gaat uit van het begrip register, evenals artikel 10, tweede en derde alinea, van richtlijn 96/23/EG. In het ontwerp was gekozen voor de letterlijke tekst van artikel 11, vierde lid, van richtlijn 2001/82/EG.

Naar aanleiding van de opmerking is aangesloten bij de implementatie van eerdergenoemd artikel 10, tweede en derde alinea in artikel 5.5 en is in navolging van artikel 5.5 het meer gebruikelijke begrip “administratie” gehanteerd. Schrappen van artikel 5.2, zesde lid, is niet wenselijk in verband met verschillende aard van de eisen die de verscheidene richtlijnen stellen.

De KNMvD merkt op dat een wijziging in de cascadebepalingen is doorgevoerd. Tot op heden was het begrip “diergeneeskundige noodzaak” leidend voor het gebruik van de cascade. In de artikelen 5.1, eerste lid, en 5.2, eerste lid, is dit aangepast waardoor, conform de artikelen 10 en 11 van richtlijn 2001/82/EG, van de cascade gebruik kan worden gemaakt indien dit noodzakelijk is “teneinde deze dieren onaanvaardbaar lijden te besparen”. Volgens de KNMvD is dit niet in het belang van het welzijn van dieren. Dit hoeft echter niet het geval te zijn. De nieuw opgenomen zinsnede is namelijk juist bedoeld om het dierenwelzijn als criterium in de afweging voor toepassing van een diergeneesmiddel volgens de cascade tot uitdrukking te brengen. Tegenover het belang van dierenwelzijn staat het belang van de volksgezondheid. Juist vanwege het belang van de volksgezondheid is terughoudendheid bij de inzet van diergeneesmiddelen aangewezen. Dit kan toepassing van een diergeneesmiddel volgens de cascade in de weg staan. Deze afweging zal bij gezelschapsdieren (artikel 5.1) minder snel problematisch zijn dan bij dieren die voor de productie worden gehouden (artikel 5.2), omdat bij gezelschapsdieren het belang van de volksgezondheid minder speelt. De dieren worden immers niet zonder meer geconsumeerd. De beperkte beschikbaarheid van diergeneesmiddelen bij kleine diergroepen (minor species) zal voor gezelschapsdieren dan ook niet snel leiden tot het niet toe kunnen passen van een diergeneesmiddel.
Bij dieren die voor de productie worden gehouden zijn veelal wel diergeneesmiddelen beschikbaar, maar niet altijd voor de ziekte die zich bij het betrokken dier voordoet (minor indications). Wanneer voor de betrokken diersoort de wachttijd is vermeld, mag de dierenarts van die wachttijd uitgaan, ook wanneer de betrokken dierziekte niet bij informatie over het diergeneesmiddel is vermeld. Vanuit het belang van de volksgezondheid is er in het geval de wachttijd vermeld is, weinig reden om het diergeneesmiddel niet toe te passen. Dit maakt dat een belangenafweging in het voordeel van het dier uit zal vallen wanneer het lijden, mede gezien het ontbreken van andere belangen, als onaanvaardbaar moet worden geacht.

Artikel 5.3
Dit artikel is mede naar aanleiding van een opmerking van de Fidin over de strekking van deze bepaling herzien.

De wachttijd voor het slachten van een dier dat voor de productie wordt gehouden na toepassing van een homeopathisch diergeneesmiddel als bedoeld in artikel 3.4 van het Besluit diergeneesmiddelen bedraagt nul dagen (eerste lid).

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie stelt voor de toepassing van homeopathische diergeneesmiddelen waarvoor door toepassing van nationale regelgeving door andere EER-lidstaten een vergunning voor het in de handel brengen is gegeven vóór 31 december 1993 en voor de toepassing van diergeneesmiddelen als bedoeld in artikel 3.5 van het Besluit diergeneesmiddelen die bij gezelschapsdieren of exotische diersoorten worden toegepast regels in het belang van de volksgezondheid, diergezondheid, dierenwelzijn of het milieu (tweede lid).

Artikel 5.4

Iedere dierenarts is krachtens artikel 4.1 van de wet bevoegd ieder diergeneesmiddel voor te schrijven en toe te passen. Voor andere personen geldt dat dit bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt bepaald (artikel 4.1, eerste en vijfde lid, van de wet). De bevoegdheid tot het toepassen van diergeneesmiddelen is voor dierenartsassistenten en paraveterinairen in ieder geval beperkt tot de toepassing van diergeneesmiddelen die deze personen in het kader van hun beroepsuitoefening nodig hebben. Krachtens artikel 5.8, eerste lid, onderdeel c, van het Besluit diergeneesmiddelen wordt bepaald in welke gevallen de toepassing van een diergeneesmiddel of een diervoeder met medicinale werking aan een dierenarts of een andere persoon zoals een dierenartsassistent of andere paraveterinair is voorbehouden. Daarbij wordt op grond van het Besluit diergeneesmiddelen binnen de in het kader van de beroepsuitoefening gegeven bevoegdheid nader bepaald welke diergeneesmiddelen voor toepassing door een dierenartsassistent of andere paraveterinair in aanmerking komen.

Artikel 5.6

Artikel 10, derde alinea, van richtlijn 96/23/EG bepaalt dat iedere dierenarts alle inlichtingen verstrekt aan de bevoegde autoriteiten van het slachthuis. Artikel 5.6 implementeert deze bepaling. De dierenarts geeft met name inlichtingen over de naleving van richtlijn 96/23/EG door bedrijven die dieren houden die voor de productie van dierlijke producten bestemd zijn. De plicht strekt zich uit tot het verschaffen van inlichtingen aan toezichthouders en opsporingsambtenaren. Daarnaast heeft de dierenarts een verplichting tot het verschaffen van inlichtingen aan de zogenoemde officiële dierenarts (artikel 10, vierde alinea, van richtlijn 96/23/EG). Deze dierenarts is een aan de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit verbonden dierenarts die toeziet op de uitvoering van de EU-verordeningen inzake de vleeskeuring en maatregelen neemt als dieren zijn aangeboden die een illegale behandeling hebben ondergaan of waarbij niet toegestane stoffen of producten zijn toegepast. Deze

dierenarts keurt de producten van dergelijke dieren af (artikel 24 van richtlijn 96/23/EG).

De verplichting om inlichtingen te verschaffen vult de verplichting, bedoeld in artikel 8.4, tweede lid, van de wet inzake medewerking aan. Het gaat om een aanvulling voor wat betreft het moment van ontstaan van de verplichting, namelijk desgevraagd en derhalve niet alleen als er een maatregel getroffen is, en om een aanvulling voor wat betreft de personen aan wie verplicht inlichtingen verschaft worden, namelijk de officiële dierenarts.

Artikel 6.1

Dit artikel ziet op de samenstelling van het veterinair tuchtcollege en het veterinair beroepscollege bij zitting. De samenstelling van beide colleges is in de artikelen 8.24 en 8.37 van de Wet dieren vastgelegd. Uitgangspunt is dat in beide colleges in ieder geval ook leden zitting hebben die van dezelfde beroepsgroep zijn als de beklaagde. In onderhavig artikel, is ter uitvoering van voornoemde artikelen van de Wet dieren, geregeld dat bij ontstentenis van benoemde leden van dezelfde beroepsgroep als de beklaagde, dierenartsen zitting nemen in plaats van die leden. Benadrukt wordt dat slechts in uitzonderingsgevallen van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt. Het gaat slechts om die gevallen waarin geen lid van dezelfde beroepsgroep als de beklaagde beschikbaar is.

Door de Nederlandse vereniging van dierverloskundigen, dierenartsen en castreurs is verzocht af te zien van de mogelijkheid tot vervanging van leden door dierenartsen omdat bij dierenartsen de specialistische kennis over andere beroepsgroepen zou ontbreken en de onafhankelijke tuchtrechtspraak hierdoor onvoldoende zou zijn geborgd. In reactie hierop wordt opgemerkt dat de mogelijkheid tot het vervangen van leden in de tuchtcolleges noodzakelijk is om de voortgang van het tuchtproces te kunnen borgen. Vervanging van specialistische leden zoals paraveterinairen, dierverloskundigen of castreurs door dierenartsen ligt voor de hand omdat dierenartsen vanwege hun brede diergeneeskundige opleiding kennis hebben van de werkzaamheden die door de betreffende beroepsgroepen worden verricht. Daarbij biedt de Wet dieren voldoende waarborgen om de onafhankelijkheid van de leden van de tuchtcolleges te borgen. Een voorbeeld hiervan is de mogelijkheid tot het wraken van leden van de tuchtcolleges volgend uit de artikelen 8.29 en 8.38 van de Wet dieren.

Artikel 7.1

Met dit artikel is geregeld dat bepaalde ingrepen met ingang van bepaalde data zullen vervallen. Een en ander is hiervoor reeds toegelicht.

Artikel 7.2

Artikel 7.2 voorziet in overgangsrecht voor paraveterinairen die op het moment van inwerkingtreding van de wet en dit besluit reeds zijn toegelaten en in het diergeneeskunderegister zijn opgenomen. De betreffende paraveterinairen zijn met ingang van de datum van inwerkingtreding van dit besluit toegelaten en geregistreerd op basis van de nieuwe regelgeving.

In het tot op heden geldende Besluit paraveterinairen was in de artikelen 13a en 13b overgangsrecht opgenomen voor paraveterinairen met oude diploma's, behaald voor 2006, die niet voldoen aan de thans geldende voorwaarden voor toelating. Dit overgangsrecht komt thans te vervallen. Via de beroepsverenigingen voor paraveterinairen is het vervallen van het oude overgangsrecht gecommuniceerd waardoor aan paraveterinairen die onder dit overgangsrecht vielen en zich nog niet in het register hadden laten inschrijven de mogelijkheid is geboden dit alsnog te doen.

Artikel 7.3

De Wet educatie en beroepsonderwijs (verder: WEB) regelt de kwalificatiestructuur en diploma's voor het middelbaar beroepsonderwijs. De opleidingen tot dierenartsassistent en embryotransplanteur worden ook door de WEB geregeld. Op grond van de WEB bestond er, naast de reguliere opleiding tot dierenartsassistent of embryotransplanteur, ook de mogelijkheid om deze kwalificatie te verkrijgen via het behalen van deelcertificaten. Met ingang van 1 augustus 2012 vervalt de mogelijkheid om door middel van deelcertificaten de eerder genoemde kwalificaties te behalen. Daarom komt de mogelijkheid om te worden toegelaten tot de uitoefening van het beroep dierenartsassistent of embryotransplanteur op basis van behaalde deelcertificaten in dit besluit te vervallen. Dit artikel voorziet in overgangsrecht voor diegenen die een dergelijke opleiding gevolgd hebben of voor 1 augustus 2012 gestart zijn. Zij kunnen tot 1 januari 2018 alsnog door de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie worden toegelaten tot het beroep dierenartsassistent of embryotransplanteur.

Artikelen 7.4 tot en met 7.6

Deze artikelen voorzien in continuering van de uitsterfregeling die voor de veeverloskundigen en castreurs tot op heden op grond van de WUD gold.

Anders dan door de Nederlandse vereniging voor dierverloskundigen en castreurs wordt betoogd, worden er geen wijzigingen aangebracht in de handelingen die door dierverloskundigen mogen worden verricht. Ook in de door dierverloskundigen toe te passen diergeneesmiddelen worden inhoudelijk geen wijzigingen aangebracht. Wel is in artikel 7.4, tweede lid, onderdeel c, gekozen voor een systematische aanpassing. Tot op heden was in de WUD expliciet opgenomen welke categorieën van

diergeneesmiddelen door dierverloskundigen mochten worden toegepast. Op grond van voornoemd onderdeel c is het de dierverloskundige toegestaan die diergeneesmiddelen toe te passen ten aanzien waarvan in de vergunningvoorschriften van het betreffende middel is bepaald dat toediening door dierverloskundigen is toegestaan. In de vergunningvoorschriften van de diergeneesmiddelen die tot op heden al door dierverloskundigen mochten worden toegepast zal de bevoegdheid tot toepassing door dierverloskundigen worden opgenomen. Een en ander zal in het kader van de diergeneesmiddelenregelgeving onder de Wet dieren nader worden vormgegeven.

Artikel 7.7

Dit besluit bevat onder andere regels die tot op heden waren opgenomen in het Besluit paraveterinairen, het Besluit tot uitvoering van artikel 1, vierde lid, WUD en het Ingrepenbesluit. Het Besluit paraveterinairen en het Besluit tot uitvoering van artikel 1, vierde lid, WUD waren gebaseerd op de WUD. Artikel 12.1 van de Wet dieren voorziet in intrekking van de WUD. Daarmee vervallen ook beide voornoemde besluiten van rechtswege. Het Ingrepenbesluit was echter zowel op de WUD als op de GWWD gebaseerd. Omdat de GWWD vooralsnog niet wordt ingetrokken behoeft het Ingrepenbesluit een expliciete intrekking. Onderhavig artikel voorziet hierin.

III Transponeringstabel[14]

Besluit dier-geneeskundigen	**Oude regelgeving**	**Europese regelgeving**
Artikel 1.1		
Artikel 2.1	Artikel 2, eerste lid, onderdeel b, c, w en x, Ingrepenbesluit Artikel 6 Besluit voortplantingstechnieken bij dieren	
Artikel 2.2	Artikel 2, eerste lid, onderdeel d t/m h en s en 4, eerste en tweede lid, Ingrepenbesluit Artikel 1, tweede t/m vijfde lid, Vrijstellingsregeling dierenwelzijn	
Artikel 2.3	Artikel 2, eerste lid, onderdeel l, o en q, Ingrepenbesluit Artikel 2 Tijdelijke vrijstellingsregeling gasverdoving biggen 2008	Bijlage I, onderdeel 8, Richtlijn 2008/120/EG

[14] Bij dit besluit gaat geen implementatietabel. De reden hiervoor is dat de in de transponeringstabel genoemde richtlijnen overwegend geïmplementeerd worden in het Besluit houders van dieren en het Besluit diergeneesmiddelen. De genoemde bepalingen worden in de implementatietabellen bij deze besluiten meegenomen.

Artikel 2.4	Artikel 2, eerste lid, onderdeel l en v, Ingrepenbesluit	
Artikel 2.5	Artikel 2, eerste lid, onderdeel a, j, k, r en t, Ingrepenbesluit Artikel 1a Vrijstelingsregeling dierenwelzijn	
Artikel 2.6	Artikel 2, tweede lid, Ingrepenbesluit	
Artikel 2.7, eerste lid	Artikel 3 Ingrepenbesluit	
Artikel 2.7, eerste lid	Artikel 2, tweede lid, Ingrepenbesluit	
Artikel 2.7, eerste lid	Artikel 4, derde lid, Ingrepenbesluit Artikel 2 Vrijstellingsregeling dierenwelzijn	
Artikel 2.8	Artikel 1, onderdelen a t/m d, f t/m o en q t/m t, Besluit tot uitvoering van artikel 1, vierde lid, WUD	Bijlage, onderdeel 8, Richtlijn 99/74/EG Bijlage I, onderdeel 12 Richtlijn 2007/43/EG
Artikel 3.1	Artikelen 9 en 11 Besluit paraveterinairen	
Artikel 3.2	Artikel 10 Besluit paraveterinairen	
Artikel 3.3	Artikel 7 Regeling toegelaten handelingen	
Artikel 3.4	Artikelen 2 en 4 Besluit paraveterinairen	
Artikel 3.5	Artikel 3 Besluit paraveterinairen	
Artikel 3.6	Artikelen 6 en 8, aanhef en onderdeel a, Besluit paraveterinairen	
Artikel 3.7	Artikelen 7 en 8, aanhef en onderdeel b, Besluit paraveterinairen	
Artikel 3.8	Artikel 6 Regeling toegelaten handelingen	
Artikel 3.9 en 3.10	Artikel 12 Besluit paraveterinairen	
Artikel 3.11	Artikel 3, eerste en derde lid, Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990	
Artikel 3.12	Artikel 5 Regeling toegelaten handelingen	
Artikel 3.13	Artikel 14, eerste lid, Besluit paraveterinairen	
Artikel 3.14	Artikel 14, tweede lid, Besluit paraveterinairen	
Artikel 3.15	Artikel 15, derde lid, Besluit paraveterinairen	
Artikel 3.16	Artikel 14, eerste lid, Besluit paraveterinairen	
Artikel 3.17	-	

Artikel 3.18		Richtlijn 2005/36/EG
Artikel 4.1	-	
Artikel 4.2	Artikel 10, derde lid, Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990	
Artikel 4.3	Artikel 9, vierde en vijfde lid, Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990	
Artikel 4.4	Artikel 9, derde lid, Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990	
Artikel 4.5	Artikel 20, eerste lid, Besluit paraveterinairen	
Artikel 4.6	Artikel 20, derde lid, Besluit paraveterinairen	
Artikel 4.7	Artikel 10, vierde lid, Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990	
Artikel 4.8	Artikel 20, vierde lid, Regeling paraveterinairen Artikel 4 Regeling register WUD 1990	
Artikel 5.1, eerste t/m derde lid	Artikel 22, eerste lid, van het Diergeneesmiddelenbesluit	Artikel 10, eerste lid, eerste alinea, Richtlijn nr. 2001/82/EG
Artikel 5.1, vierde lid	Artikel 22, tweede lid, van het Diergeneesmiddelenbesluit	Artikel 10, eerste lid, tweede alinea, Richtlijn nr. 2001/82/EG
Artikel 5.1, vijfde lid	Artikel 22, eerste lid, van het Diergeneesmiddelenbesluit en artikel 95 van de Diergeneesmiddelenregeling	Artikel 10, tweede lid, Richtlijn nr. 2001/82/EG
Artikel 5.1, zesde lid	Artikelen 69 en 70 van het Diergeneesmiddelenbesluit	Artikel 8, eerste lid, Richtlijn 90/167/EG
Artikel 5.2, eerste t/m derde lid	Artikel 22, eerste lid, van het Diergeneesmiddelenbesluit	Artikel 11, eerste lid, eerste alinea, Richtlijn nr. 2001/82/EG
Artikel 5.2, vierde lid	Artikel 22, tweede lid, van het Diergeneesmiddelenbesluit	Artikel 11, eerste lid, tweede alinea, Richtlijn nr. 2001/82/EG
Artikel 5.2, vijfde lid	Artikel 23, eerste lid, en artikel 24	Artikel 11, tweede lid, Richtlijn nr. 2001/82/EG
Artikel 5.2, zesde lid	Artikel 33 van het Diergeneesmiddelenbesluit	Artikel 11, vierde lid, Richtlijn nr. 2001/82/EG
Artikel 5.2, zevende lid	Artikel 23, tweede lid, van het Diergeneesmiddelenbesluit	Artikel 10, derde lid, eerste alinea, Richtlijn nr.

		2001/82/EG
Artikel 5.2, achtste lid	Artikelen 69 en 70 van het Diergeneesmiddelenbesluit	Artikel 8, eerste lid, Richtlijn 90/167/EG
Artikel 5.3, eerste lid	Artikel 24, derde lid, van het Diergeneesmiddelenbesluit	Artikel 11, derde lid, Richtlijn nr. 2001/82/EG
Artikel 5.3, tweede lid	Artikelen 3, tweede lid, en 20, eerste lid, van de Diergeneesmiddelenwet, Artikelen 20 en 21 van het Diergeneesmiddelenbesluit	Artikel 16, eerste lid, eerste alinea en artikel 19, tweede lid, Richtlijn nr. 2001/82/EG
Artikel 5.3, derde lid	Artikelen 69 en 70 van het Diergeneesmiddelenbesluit	Artikel 8, eerste lid, Richtlijn 90/167/EG
Artikel 5.4	Artikel 30, tweede lid, onderdeel f, van de Diergeneesmiddelenwet en de artikelen 78, tweede lid, in samenhang met bijlage III, onderdeel 3, onder b en c, en 79 van de Diergeneesmiddelenregeling	Artikel 67 en 68, eerste lid, Richtlijn nr. 2001/82/EG Artikel 8, eerste lid, Richtlijn 90/167/EG
Artikel 5.5	Artikel 74 van het Diergeneesmiddelenbesluit	Artikel 68, eerste lid, Richtlijn nr. 2001/82/EG Artikel 10, eerste t/m derde alinea, Richtlijn nr. 96/23/EG Artikel 8, eerste lid, Richtlijn 90/167/EG
Artikel 5.6	Artikel 74 van het Diergeneesmiddelenbesluit en artikel 94, tweede lid, van de Diergeneesmiddelenregeling	Artikel 10, vierde alinea, Richtlijn nr. 96/23/EG Artikel 8, eerste lid, Richtlijn 90/167/EG
Artikel 6.1	Artikelen 28, tweede lid, en 38, tweede lid, Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990	
Artikel 7.1	Artikelen 1, 1a en 2 Vrijstellingsregeling dierenwelzijn	
Artikel 7.2	-	
Artikel 7.3	-	
Artikel 7.4	Artikel 5 Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990 Artikel 1 Regeling ingevolge artikelen 5 en 6 van de WUD 1990	
Artikel 7.5	Artikel 6, eerste lid, Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990 Artikel 2 Regeling ingevolge artikelen 5 en	

	6 van de WUD 1990	
Artikel 7.6	-	
Artikel 7.7	-	
Artikel 7.8	-	
Artikel 7.9	-	

De Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,

dr. H. Bleker